

526

Besluit van 13 september 1982, betreffende een wijziging van het Algemeen Rijksambtenarenreglement en het Arbeidsovereenkomstenbesluit

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 24 maart 1982, nr. AB82/U605, Directoraat-Generaal voor Overheidspersoneelsbeleid, Directie Overheidspersoneelszaken, Afdeling Algemene en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 125, eerste lid en artikel 134, eerste lid van de Ambtenarenwet 1929;

De Raad van State gehoord (advies van 24 juni 1982, nr. 2194/08/8223);
Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 7 september 1982 nr. AB82/U1616, Directoraat-Generaal voor Overheidspersoneelsbeleid, Directie Overheidspersoneelszaken, Afdeling Algemene en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Hoofdstuk V van het Algemeen Rijksambtenarenreglement¹ wordt gewijzigd als volgt:

A. In het opschrift van artikel 33b wordt «commissies van overleg» vervangen door: commissies van georganiseerd overleg in ambtenarenzaken.

B. In artikel 33b, vierde lid wordt de zinsnede «Het verlof, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid mag aan een ambtenaar worden verleend tot ten hoogste dertig dagen per jaar,» gewijzigd in: Het aantal dagen dat op grond van het eerste, tweede en derde lid alsmede op grond van artikel 126b, derde en zesde lid aan een ambtenaar mag worden verleend, bedraagt te zamen ten hoogste dertig dagen per jaar.

C. In artikel 33b, zesde lid wordt, «alsmede voor vergaderingen van commissies, bedoeld in artikel 123» vervangen door: in ambtenarenzaken.

ARTIKEL II

Hoofdstuk XI van het Algemeen Rijksambtenarenreglement wordt gewijzigd als volgt:

A. De titel «Georganiseerd Overleg» wordt vervangen door: Het Overleg met de centrales van verenigingen van ambtenaren.

B. Het opschrift van paragraaf 1 «Van het overleg met de Centrale Commissie» wordt vervangen door: Het overleg met de Centrale Commissie.

C. Het opschrift van paragraaf 2 «Van het overleg met de bijzondere commissie» wordt vervangen door: Het overleg met de bijzondere commissie.

D. Het opschrift van paragraaf 3 «Van het overleg met de dienstcommissie» wordt vervangen door:

Hoofdstuk XI A

Medezeggenschap

§ 1. *De dienstcommissie*

E. De artikelen 123 tot en met 129d worden vervangen door:

De instelling van de dienstcommissie

Artikel 123

1. Door of vanwege Onze Minister worden na overleg met de desbetreffende bijzondere commissie bij onderdelen van het departement dienstcommissies – hierna te noemen commissies – ingesteld. Het organisatieonderdeel waarvoor een commissie is ingesteld wordt verder aangeduid met de term diensteenheid.

2. Bij het instellen van dienstcommissies moet:

a. in beginsel gewaarborgd zijn, dat iedere ambtenaar vertegenwoordigd kan zijn in een commissie

b. er zoveel mogelijk op worden gelet, dat de eenheid waarvoor een commissie wordt ingesteld in organisatorisch dan wel beleidsuitvoerend opzicht een eenheid vormt.

De samenstelling van de commissie

Artikel 124

1. De commissie bestaat uit ambtenaren die door de tot de diensteenheid behorende ambtenaren rechtstreeks uit hun midden worden gekozen. Tot de ambtenaren die tot de diensteenheid behoren, worden mede gerekend de ambtenaren, die bij die diensteenheid ten minste een jaar voor meer dan de helft van hun werktijd tijdelijk zijn te werk gesteld.

2. Het aantal leden van de commissie bedraagt in een diensteenheid

a. met minder dan 100 ambtenaren ten minste 3 en ten hoogste 5 leden;

b. met 100 tot 500 ambtenaren ten minste 5 en ten hoogste 9 leden;

c. met 500 tot 2000 ambtenaren ten minste 9 en ten hoogste 13 leden;

d. met 2000 of meer ambtenaren ten minste 13 en ten hoogste 19 leden.

3. Bij het reglement bedoeld in artikel 125, wordt binnen de zojuist genoemde grenzen het aantal leden van de commissie vastgesteld.

4. Het hoofd van de diensteenheid en de functionaris bedoeld in artikel 127, eerste lid, zijn niet verkiesbaar tot lid van de commissie.

5. Tijdens een zittingsperiode van de commissie kan geen wijziging worden gebracht in het aantal leden van de commissie.

Artikel 124a

1. De verkiezing van de leden van de commissie vindt plaats bij geheime schriftelijke stemming en door middel van stembiljetten waarop één of meer kandidatenlijsten staan vermeld.
2. Voor het uitbrengen van een geldige stem kan een ambtenaar slechts één stem uitbrengen op één van de op het stembiljet vermelde kandidaten.
3. De ambtenaar kan zijn stem bij volmacht uitbrengen.
4. Een ambtenaar kan voor ten hoogste twee kiesgerechtigden bij volmacht stemmen. Dit moet gelijktijdig plaatsvinden met het uitbrengen van zijn eigen stem.

Artikel 124b

1. Een kandidatenlijst kan worden ingediend door:
 - a. een centrale van verenigingen van ambtenaren waarvan vertegenwoordigers deel uitmaken van de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken dan wel een bij een dezer centrales aangesloten vereniging, indien de betreffende centrale die vereniging daartoe schriftelijk heeft gemachtigd.
 - b. een derde deel of meer van het aantal tot de diensteenheid behorende ambtenaren, die geen lid zijn van een onder a bedoelde vereniging dan wel centrale, welke een kandidatenlijst heeft ingediend, met dien verstande dat met het indienen van een kandidatenlijst met 30 handtekeningen kan worden volstaan.
2. Een ambtenaar kan slechts op één kandidatenlijst plaatsnemen en door middel van zijn handtekening één kandidatenlijst mee indienen.

Artikel 124c

1. Door of vanwege Onze Minister wordt de verkiezingsdatum na overleg met de desbetreffende bijzondere commissie vastgesteld.
2. In het reglement bedoeld in artikel 125, worden regelen opgenomen betreffende
 - a. de kandidaatstelling
 - b. de inrichting van de verkiezingen
 - c. het vaststellen en bekendmaken van de uitslag van de verkiezingen
 - d. de voorziening in tussentijdse vacatures in de commissie.

Artikel 124d

1. De commissie kiest uit haar midden een voorzitter en een secretaris van de commissie.
2. De commissie draagt zorg dat de namen en de functies van de leden in de commissie aan alle tot de diensteenheid behorende ambtenaren, alsmede aan degenen, die kandidatenlijsten hebben ingediend, bekend kunnen zijn.

Artikel 124e

1. De leden van de commissie treden om de drie jaren tegelijk af. Zij zijn terstond herkiesbaar, tenzij anders in het reglement bedoeld in artikel 125, is geregeld.
2. Wanneer een lid van de commissie ophoudt in de diensteenheid werkzaam te zijn, eindigt van rechtswege zijn lidmaatschap van de commissie.
3. De leden van de commissie kunnen te allen tijde als zodanig ontslag nemen.

Artikel 124f

1. Onze Minister kan op verzoek van het hoofd van de dienst eenheid of de functionaris bedoeld in artikel 127, eerste lid, dan wel van de commissie een lid van de commissie voor bepaalde tijd uitsluiten van de deelname aan de werkzaamheden van de commissie. Het verzoek kan door het hoofd van de dienst eenheid of de functionaris bedoeld in artikel 127, eerste lid, uitsluitend worden gedaan op grond van het feit dat door het gedrag van het betrokken lid het overleg van de commissie met het hoofd van de dienst eenheid of de functionaris bedoeld in artikel 127, eerste lid, ernstig wordt belemmerd en door de commissie op grond van het feit dat door het gedrag van betrokkene de werkzaamheden van de commissie ernstig worden belemmerd.

De betrokkene wordt door de verzoeker vooraf in de gelegenheid gesteld zijn oordeel over het verzoek te geven.

2. Onze Minister beslist niet dan nadat hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen en de betrokkene, het hoofd van de dienst eenheid of de functionaris bedoeld in artikel 127, eerste lid, en de commissie in de gelegenheid heeft gesteld hun oordeel over dat advies aan hem te geven.

3. De betrokkene kan zich door een raadsman laten bijstaan.

De werkwijze van de commissie

Artikel 125

1. De commissie stelt, met inachtneming van de voorschriften gegeven op grond van artikel 129b, een reglement vast waarin onderwerpen worden geregeld ter uitvoering of aanvulling van het bepaalde in deze paragraaf.

2. In het reglement wordt de werkwijze van de commissie geregeld, waartoe in ieder geval regelen worden opgenomen betreffende:

a. de gevallen waarin de commissie ten behoeve van de uitoefening van haar taak bijeenkomt

b. de wijze van bijeenroeping van de commissie

c. het aantal leden dat aanwezig moet zijn om een vergadering te kunnen houden

d. de uitoefening van het stemrecht in de vergaderingen

e. de werkzaamheden van het secretariaat van de commissie

f. het opstellen van de agenda van vergaderingen van de commissie en het tijdig bekendmaken daarvan aan de tot de dienst eenheid behorende ambtenaren

g. de verslaglegging van vergaderingen van de commissie en de wijze waarop aan de tot de dienst eenheid behorende ambtenaren verslag wordt gedaan van het besprokene tijdens de vergaderingen van de commissie

h. de instelling en werkwijze van werkgroepen van de commissie.

3. Het reglement, alsmede een wijziging daarvan, behoeft de goedkeuring van Onze Minister. Onze Minister onthoudt zijn goedkeuring, geheel of gedeeltelijk, aan het reglement uitsluitend indien dit bepalingen bevat die in strijd zijn met het in of krachtens deze paragraaf bepaalde dan wel die een goede toepassing van deze paragraaf in de weg staan. Onze Minister onthoudt zijn goedkeuring, geheel of gedeeltelijk, niet alvorens hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen.

Artikel 126

1. De commissie kan één of meer deskundigen uitnodigen tot het bijwonen van een vergadering van de commissie met het oog op de behandeling van een bepaald onderwerp.

2. Aan de in het vorige lid bedoelde personen worden tijdig de agenda van de betrokken vergadering en de stukken die zij behoeven verstrekt.

3. Een deskundige kan eveneens worden uitgenodigd een schriftelijk advies uit te brengen.

4. Indien aan het uitnodigen van een deskundige kosten zijn verbonden, moet het hoofd van de dienst eenheid hiervoor toestemming verlenen. Bij bezwaar van het hoofd van de dienst eenheid beslist Onze Minister, doch niet alvorens hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen.

Artikel 126a

Aan het einde van ieder zittingsjaar wordt door de commissie een verslag van haar werkzaamheden opgesteld, dat aan de tot de dienst eenheid behorende ambtenaren beschikbaar wordt gesteld.

Artikel 126b

1. De commissie vergadert zoveel mogelijk tijdens de normale werktijd.

2. De door een lid van de commissie gemaakte noodzakelijke reis- en verblijfkosten ten behoeve van het deelnemen aan vergaderingen van de commissie en aan overlegvergaderingen bedoeld in artikel 127, worden vergoed op de voet van de bepalingen van het Reisbesluit 1971.

3. De leden van de commissie worden in de gelegenheid gesteld een door de commissie in overeenstemming met het hoofd van de dienst eenheid te bepalen aantal uren per jaar – maar ten hoogste 100 uren – te besteden aan de voorbereiding van vergaderingen van de commissie en van overlegvergaderingen bedoeld in artikel 127.

4. In overeenstemming met het hoofd van de dienst eenheid kan de commissie bepalen dat de voorzitter en de secretaris van de commissie een groter aantal uren dan het op grond van het vorige lid bepaalde aantal kunnen besteden aan de voorbereiding van vergaderingen van de commissie en van de overlegvergaderingen bedoeld in artikel 127.

5. Indien de commissie en het hoofd van de dienst eenheid niet tot overeenstemming komen over het aantal uren bedoeld in het derde en vierde lid, beslist Onze Minister, doch niet alvorens hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen.

6. Tenzij andere belangen van de dienst zich hiertegen verzetten, wordt aan de leden van de commissie ten hoogste zes dagen per twee jaren buitengewoon verlof met behoud van volle bezoldiging verleend voor het ontvangen van scholing en vorming welke bijdraagt aan een goed functioneren als lid van de commissie.

De secretaris van de commissie verstrekt ieder half jaar aan het hoofd van de dienst eenheid een opgave van de scholings- en vormingsactiviteiten waar ieder van de leden van de commissie in het komende half jaar aan wil deelnemen.

Bij bezwaar van het hoofd van de dienst eenheid beslist Onze Minister, doch niet alvorens hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen.

Artikel 126c

Het hoofd van de dienst eenheid staat de commissie het gebruik van de voorzieningen toe, waarover hij als zodanig beschikt en die de commissie voor de vervulling van haar taak redelijkerwijs nodig heeft. Bij bezwaar van het hoofd van de dienst eenheid tegen gebruik van een bepaalde voorziening beslist Onze Minister, doch niet alvorens hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen.

Artikel 126d

1. Onze Minister draagt zorg dat de tot de diensteenheid behorende ambtenaren die staan of gestaan hebben op een kandidatenlijst bedoeld in artikel 124b, alsmede leden en gewezen leden van de commissie niet uit hoofde van hun kandidaatstelling of hun lidmaatschap van de commissie worden benadeeld in hun positie als ambtenaar.

2. Opzegging als bedoeld in artikel 95, kan niet geschieden gedurende de plaatsing van de ambtenaar op een kandidatenlijst bedoeld in artikel 124b, gedurende het lidmaatschap van de commissie, noch gedurende het tijdvak van twee jaren na de beëindiging van dat lidmaatschap.

3. Het in het vorige lid opgenomen verbod is niet van toepassing voor ambtenaren, die zijn aangesteld in tijdelijke dienst op grond van artikel 6, tweede lid, onder d en e, indien de omstandigheid welke leidde tot de aanstelling zich niet meer voordoet.

Artikel 126e

1. Het hoofd van de diensteenheid verstrekt aan de commissie tijdig alle inlichtingen en gegevens, die de commissie voor de vervulling van haar taak redelijkerwijs nodig heeft. De inlichtingen en gegevens worden desgevraagd schriftelijk verstrekt. Bij bezwaar van het hoofd van de diensteenheid tegen het verstrekken van bepaalde inlichtingen en gegevens beslist Onze Minister, doch niet alvorens hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen.

2. Het hoofd van de diensteenheid verstrekt mede ten behoeve van het in artikel 127c, tweede lid, bedoelde overleg ten minste éénmaal per jaar schriftelijk algemene gegevens omtrent het functioneren van de diensteenheid in het verstreken en het verwachte functioneren in het komende tijdvak, in het bijzonder met betrekking tot de aangelegenheden bedoeld in artikel 127d, eerste lid.

Artikel 126f

1. Een lid van de commissie, een gewezen lid van de commissie of een krachtens artikel 126 geraadpleegde deskundige is verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem in verband met zijn lidmaatschap of in verband met zijn raadpleging als deskundige ter kennis is gekomen, voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt.

2. De in het vorige lid bedoelde verplichting geldt niet tegenover de persoon, die door een lid van de commissie wordt benaderd voor raadpleging of beraad, mits het hoofd van de diensteenheid daarvoor toestemming heeft gegeven en de betrokken persoon schriftelijk heeft verklaard, dat hij zich ten aanzien van de betrokken aangelegenheid tot geheimhouding verplicht. Bij bezwaar van het hoofd van de diensteenheid beslist Onze Minister, doch niet alvorens hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen.

Het overleg met de commissie

Artikel 127

1. Het hoofd van de diensteenheid of een door deze bevoegd verklaarde functionaris pleegt het overleg met de commissie en is tevens voorzitter van deze vergaderingen – hierna te noemen overlegvergaderingen –.

2. In de afspraken bedoeld in het volgende artikel kan van het bepaalde in het vorige lid betreffende het voorzitterschap worden afgeweken.

3. Het hoofd van de diensteenheid of de functionaris bedoeld in het eerste lid kunnen zich tijdens de overlegvergaderingen doen bijstaan door één of meer daartoe aangewezen ambtenaren.

4. Het hoofd van de diensteenheid of de functionaris bedoeld in het eerste lid en de commissie kunnen voor de behandeling van een bepaald onderwerp één of meer deskundigen uitnodigen tot het bijwonen van een vergadering. Bij de afspraken bedoeld in het volgende artikel kunnen hierover nadere regelen worden gesteld.

5. Indien een lid van de commissie deelneemt aan een overlegvergadering die geheel of gedeeltelijk buiten de voor hem vastgestelde werktijd plaatsvindt, wordt de voor hem geldende arbeidsduur in de kalenderweek waarin de overlegvergadering heeft plaatsgevonden, dan wel zo spoedig mogelijk daarna, verminderd met de duur van de overlegvergadering voor zover deze buiten de voor hem vastgestelde werktijd heeft plaatsgevonden.

Artikel 127a

1. Het hoofd van de diensteenheid of de functionaris bedoeld in het eerste lid van het vorige artikel en de commissie maken gezamenlijk afspraken over de gang van zaken met betrekking tot de overlegvergadering. Deze afspraken hebben onder meer betrekking op:

- a. het aantal overlegvergaderingen per jaar
- b. de wijze van bijeenroepen van overlegvergaderingen
- c. de vervulling en de werkzaamheden van het secretariaat van de overlegvergadering
- d. het opstellen van de agenda van de overlegvergadering en het tijdig bekendmaken daarvan aan de tot de diensteenheid behorende ambtenaren
- e. de verslaglegging van de overlegvergaderingen en de wijze waarop aan de tot de diensteenheid behorende ambtenaren verslag wordt gedaan van het besprokene tijdens de overlegvergaderingen
- f. het aantal deelnemers dat aanwezig moet zijn om een overlegvergadering te kunnen houden
- g. het schorsen van de vergadering ten behoeve van afzonderlijk beraad met betrekking tot een bepaald punt.

2. Uit de verslaglegging van de overlegvergaderingen moeten de verschillende standpunten, welke in het overleg zijn ingenomen, duidelijk blijken.

3. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over de afspraken bedoeld in het eerste lid, beslist Onze Minister, doch niet alvorens hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen.

Artikel 127b

Het hoofd van de diensteenheid of de functionaris bedoeld in artikel 127, eerste lid en de commissie komen voor overleg bijeen binnen twee weken, nadat hetzij het hoofd van de diensteenheid of de functionaris bedoeld in artikel 127, eerste lid, hetzij de commissie daarom onder opgave van redenen heeft verzocht.

Artikel 127c

1. In de overlegvergaderingen worden met uitzondering van de individuele personeelszaken, de aangelegenheden de diensteenheid betreffende aan de orde gesteld, ten aanzien waarvan hetzij het hoofd van de diensteenheid, hetzij de commissie behandeling wenselijk acht of waarover ingevolge het bij of krachtens het in deze paragraaf bepaalde overleg tussen het hoofd van de diensteenheid en de commissie moet plaatsvinden.

2. Ten minste éénmaal per jaar wordt in een overlegvergadering de algemene gang van zaken in de diensteenheid besproken.

Artikel 127d

1. De commissie wordt door het hoofd van de diensteenheid tijdig in de gelegenheid gesteld advies aan hem uit te brengen over voorgenomen maatregelen met betrekking tot:
 - a. de wijze waarop de arbeids- en dienstvoorwaarden bij de diensteenheid worden toegepast
 - b. de wijze waarop het algemeen personeelsbeleid bij de diensteenheid wordt uitgevoerd
 - c. aangelegenheden op het gebied van de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid in de diensteenheid
 - d. de organisatie en werkwijze binnen de diensteenheid
 - e. de technische en economische dienstuitvoering bij de diensteenheid.
2. De commissie is bevoegd het hoofd van de diensteenheid voorstellen te doen met betrekking tot de in het vorige lid genoemde aangelegenheden.
3. Alvorens de commissie advies uitbrengt aan het hoofd van de diensteenheid over een voorgenomen maatregel bedoeld in het eerste lid of over een voorstel bedoeld in het vorige lid moet de betrokken aangelegenheid ten minste éénmaal in een overlegvergadering zijn behandeld.

Artikel 127e

Maatregelen, welke het hoofd van de diensteenheid bevoegd is te treffen en waarover de commissie op grond van het vorige artikel heeft geadviseerd, worden door het hoofd van de diensteenheid niet getroffen dan nadat hierover overeenstemming met de commissie is bereikt.

Artikel 127f

1. Indien het hoofd van de diensteenheid bevoegd is maatregelen te treffen met betrekking tot de aangelegenheid waarover de commissie heeft geadviseerd, deelt hij de commissie binnen twee maanden, nadat het advies van de commissie is uitgebracht schriftelijk mee of hij zich al dan niet met het advies van de commissie kan verenigen. Hij geeft daarbij de redenen op, die daaraan ten grondslag liggen.
2. Indien het hoofd van de diensteenheid met het advies van de commissie instemt, gaat hij zo spoedig mogelijk tot uitvoering van het advies over.
3. Indien het hoofd van de diensteenheid niet met het advies van de commissie instemt pleegt hij of de functionaris bedoeld in artikel 127, eerste lid, binnen vier weken nadat hij de commissie hiervan op de hoogte heeft gesteld, hernieuwd overleg met de commissie over de desbetreffende aangelegenheid, tenzij de commissie hem schriftelijk meedeelt hernieuwd overleg niet nodig te vinden.
4. Indien naar aanleiding van het hernieuwd overleg niet alsnog overeenstemming wordt bereikt, legt het hoofd van de diensteenheid het advies, alsmede alle tussen hem en de commissie uitgewisselde gegevens met betrekking tot de desbetreffende aangelegenheid zo spoedig mogelijk aan Onze Minister ter beslissing voor.
5. Onze Minister beslist niet alvorens hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen.
6. Binnen een maand nadat Onze Minister het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ontvangen, deelt hij het hoofd van de diensteenheid mee welke beslissing hij heeft genomen op het advies van de commissie. Hij geeft daarbij tevens de redenen op die aan zijn beslissing ten grondslag liggen.
7. Het hoofd van de diensteenheid zendt de beslissing alsmede de daarbij gegeven toelichting onverwijld aan de commissie.

Artikel 127g

1. Indien het hoofd van de diensteenheid niet bevoegd is maatregelen te treffen met betrekking tot de aangelegenheid, waarover de commissie heeft geadviseerd, zendt hij het advies van de commissie zo spoedig mogelijk aan het in dezen bevoegde gezag.

2. Dat bevoegde gezag deelt het hoofd van de diensteenheid binnen twee maanden nadat het het advies van de commissie heeft ontvangen, schriftelijk mee welke beslissing het heeft genomen over dit advies. Het geeft daarbij de redenen op die daaraan ten grondslag liggen alsmede de gevolgen die daarvan zijn te verwachten.

3. Het hoofd van de diensteenheid zendt de beslissing alsmede de daarbij gegeven toelichting onverwijld aan de commissie.

Artikel 127h

1. Over aangelegenheden waarvan de behandeling is voorbehouden aan het overleg bedoeld in paragraaf 1 dan wel paragraaf 2 van het vorige hoofdstuk kan de commissie geen advies uitbrengen.

2. De commissie kan de voorzitter van het overleg met de desbetreffende bijzondere commissie schriftelijk van advies dienen over onderwerpen, die door deze aan haar zijn voorgelegd.

Overige bevoegdheden van de commissie

Artikel 128

1. De commissie bevordert zo veel mogelijk het werkoverleg in de diensteenheid.

2. De commissie waakt in het algemeen tegen discriminatie bij de diensteenheid en bevordert in het bijzonder de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in de diensteenheid alsmede de inschakeling van gehandicapte ambtenaren.

Artikel 128a

1. De commissie wordt tijdig in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de eisen, waaraan een te benoemen hoofd van de diensteenheid zou moeten voldoen.

2. Indien een selectiecommissie voor een te benoemen hoofd van de diensteenheid wordt ingesteld, neemt een lid van de commissie daarin zitting.

3. De commissie wordt zo spoedig mogelijk in kennis gesteld van de voorgenomen benoeming van het hoofd van de diensteenheid.

Het college van advies

Artikel 129

1. Er is een College van advies inzake het overleg met dienstcommissies bij ieder departement van algemeen bestuur. Het bestaat uit een voorzitter en vier leden. Voorts worden een plaatsvervangend voorzitter en plaatsvervangende leden benoemd.

2. De voorzitter en de leden, alsmede hun plaatsvervangers worden door Onze Minister benoemd en ontslagen.

3. De benoeming van de voorzitter en van diens plaatsvervanger geschiedt op voordracht van de leden van het college. De benoeming van twee leden en hun plaatsvervangers geschiedt op voordracht van de centrales van overheidspersoneel, welke tot het overleg genoemd in artikel 105, zijn toegelaten.

4. De voorzitter, de leden en hun plaatsvervangers worden in ieder geval bij het bereiken van de zeventigjarige leeftijd ontslagen.

5. Het college dient Onze Minister van advies over de geschillen tussen het hoofd van de diensteenheid en de commissie, die op grond van het in deze paragraaf bepaalde aan Onze Minister ter beslissing zijn voorgelegd.

6. Het college is bevoegd alle inlichtingen en gegevens in te winnen, welke zij voor het opstellen van haar advies nodig acht en de ambtenaren te horen, ten aanzien van wie zij dit wenselijk acht.

7. Het college kan al dan niet op verzoek van het hoofd van de diensteenheid of de commissie andere personen horen.

8. Binnen vier weken nadat Onze Minister het college om advies heeft gevraagd, brengt het college zijn advies uit.

9. Indien het spoedeisend karakter van de voorgenomen maatregel of het in verhouding geringe belang van de aangelegenheid dit naar zijn oordeel rechtvaardigt, kan de voorzitter beslissen dat het advies alleen door hem zal worden uitgebracht. In dat geval zijn het zesde en zevende lid van overeenkomstige toepassing.

Overige bepalingen

Artikel 129a

Door of vanwege Onze Minister worden na overleg met de betrokken bijzondere commissie bedoeld in artikel 113, voor zover nodig voorzieningen getroffen omtrent de onderwerpen, genoemd in de artikelen 124, derde lid, 124c, tweede lid en 125, tweede lid. Deze voorzieningen vervallen op het tijdstip waarop het reglement bedoeld in artikel 125, eerste lid in werking treedt.

Artikel 129b

1. Indien Onze Minister van Binnenlandse Zaken dit in verband met de gelijke toepassing van het bepaalde in deze paragraaf nodig acht, is hij bevoegd nadere algemene voorschriften te geven ter uitvoering of aanvulling van het bepaalde in deze paragraaf, voor zover het niet betreft de huishoudelijke gang van zaken in de commissie.

2. Voor zover daarin niet is voorzien door Onze Minister van Binnenlandse Zaken is Onze Minister bevoegd, indien hij dit in verband met de gelijke toepassing van het bepaalde in deze paragraaf nodig acht, nadere voorschriften te geven ter uitvoering of aanvulling van het bepaalde in deze paragraaf, voor zover het niet betreft de huishoudelijke gang van zaken in de commissie.

3. In overeenstemming met Onze Minister van Binnenlandse Zaken is Onze Minister bevoegd nadere voorschriften te geven, die afwijken van het bepaalde in deze paragraaf.

ARTIKEL III

Het Arbeidsovereenkomstenbesluit¹ wordt gewijzigd als volgt:

A. In het opschrift van artikel 30d wordt «commissies van overleg» vervangen door: commissies van georganiseerd overleg in ambtenarenzaken.

B. In artikel 30d, vierde lid wordt de zinsnede «Het verlof, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid mag aan een werknemer worden verleend tot ten hoogste dertig dagen per jaar,» gewijzigd in:

Het aantal dagen dat op grond van het eerste, tweede en derde lid alsmede op grond van artikel 126b, derde en zesde lid van het Algemeen Rijksambtenarenreglement aan een werknemer mag worden verleend, bedraagt te zamen ten hoogste dertig dagen per jaar,.

C. In artikel 30d, zesde lid wordt «, alsmede voor vergaderingen van commissies bedoeld in artikel 123 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement» vervangen door: in ambtenarenzaken.

D. Een nieuw artikel 57b wordt ingevoegd luidend:

1. Het tot beëindiging van de dienstbetrekking bevoegde gezag kan de dienstbetrekking met een werknemer anders dan wegens ongeschiktheid uit hoofde van ziekte of gebreken niet opzeggen gedurende de plaatsing van de werknemer op de kandidatenlijst bedoeld in artikel 124b van het Algemeen Rijksambtenarenreglement, noch gedurende het lidmaatschap van de werknemer van een dienstcommissie, noch gedurende het tijdvak van twee jaren na de beëindiging van dat lidmaatschap. Het bepaalde in de vorige volzin geldt niet in geval van opheffing van de betrekking of in geval van overtolligheid van personeel als gevolg van verandering in de inrichting van het dienstvak of onderdeel daarvan, waarbij de werknemer werkzaam is, dan wel als gevolg van vermindering der werkzaamheden bij dat dienstvak of dat onderdeel.

2. Het niet in acht nemen van het bepaalde in het vorige lid maakt het bevoegd gezag niet schadeplichtig. In dat geval kan de werknemer gedurende twee maanden na de opzegging de nietigheid daarvan inroepen. Het inroepen van de nietigheid geschiedt door kennisgeving aan het bevoegde gezag.

E. Het opschrift van paragraaf 10 van hoofdstuk III wordt vervangen door:

Het overleg met de centrales van verenigingen van ambtenaren en de medezeggenschap.

F. Artikel 64 wordt vervangen door:

Artikel 64

Onder ambtenaar in hoofdstuk XI en hoofdstuk XIA van het Algemeen Rijksambtenarenreglement wordt, met uitzondering van artikel 126d, tweede en derde lid, mede begrepen de werknemer.

Slot- en overgangsbepalingen

ARTIKEL IV

A. Binnen drie jaren na inwerkingtreding van dit besluit moet aan de verplichting, genoemd in artikel 123 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement, zoals dit bij dit besluit is vastgesteld, zijn voldaan.

B. Tot de dag dat aan de verplichting, genoemd in artikel 123 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement, zoals dit bij dit besluit is vastgesteld, is voldaan, blijven de dienstcommissies in stand, die zijn ingesteld op grond van artikel 123 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement, zoals dit luidde tot de inwerkingtreding van dit besluit.

C.1. Onze Minister van Binnenlandse Zaken stelt vier jaren na inwerkingtreding van dit besluit een onderzoek in naar de wijze waarop het is toegepast.

2. In dat onderzoek worden betrokken de bevindingen van Onze Ministers, van leden van dienstcommissies en van vertegenwoordigers van de centrales van verenigingen van ambtenaren.

D. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 oktober 1982.

¹ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 14 mei 1982, Stb. 304

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken
Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 12 oktober 1982 nr. 196

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 13 september 1982

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken,
M. G. Rood

Uitgegeven de *achtentwintigste* september 1982

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter

NOTA VAN TOELICHTING

I. Algemeen

1. Huidige regeling

Het bijgaande ontwerp-besluit strekt ertoe de thans bij het rijk bestaande regeling over dienstcommissies (DC), opgenomen in paragraaf 3 van hoofdstuk XI van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR), te wijzigen.

In de huidige artikelen 123 tot en met 129d ARAR wordt de instelling, de samenstelling, de werkwijze en de bevoegdheden van de DC geregeld.

Hierna wordt kort ingegaan op die regeling.

De instelling

Het huidige artikel 123 ARAR bepaalt dat de minister nadat hierover overleg is gepleegd met de betrokken bijzondere commissie (BC) tot instelling van een DC *kan* overgaan, indien tenminste 30% der ambtenaren georganiseerd is bij één van de centrales, die deel uitmaken van de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CC) of een daarbij aangesloten vereniging.

Een verplichting tot het instellen van een DC kent het ARAR niet.

De samenstelling

Kenmerkend voor de samenstelling van DC's is dat de leden ervan door de centrales, die deel uitmaken van de CC worden aangewezen.

Een centrale kan hiertoe overgaan indien tenminste 3% van de ambtenaren, die werkzaam zijn bij de eenheid waarvoor de DC is ingesteld lid is van die centrale of een daarbij aangesloten vereniging.

Het aantal leden en plaatsvervangende leden van de DC wordt vastgesteld in overleg met de betrokken BC.

Daarbij moet ernaar worden gestreefd dat de DC zoveel mogelijk representatief is samengesteld, zowel naar de ambtenaren die zij vertegenwoordigt als naar de categorieën personeel.

De werkwijze

De werkwijze van de DC is in de huidige regeling slechts summier geregeld. Bepalingen over het overleg *in* de DC ontbreken, wel zijn enkele bepalingen opgenomen over de te volgen werkwijze bij het overleg *met* de DC's. Het overleg met de DC wordt gevoerd door een door of vanwege de minister aangewezen ambtenaar, – meestal het hoofd van de diensteenheid –, die als voorzitter van dat overleg optreedt. De datum van het overleg en de plaats waar het overleg plaatsvindt worden door hem bepaald. Indien een derde of meer van de leden van de DC daarom gemotiveerd verzoekt, belegt de voorzitter van het overleg binnen veertien dagen een vergadering. Tevens zijn enkele bepalingen over het secretariaat en de verslaglegging opgenomen.

Bevoegdheden

De bevoegdheden van de DC zijn algemeen geformuleerd. Overleg met de DC *moet* worden gepleegd – voor zover de behandeling ervan niet is voorbehouden aan de CC of de betrokken BC – over onderwerpen, die in algemene zin van belang zijn voor de uitvoering van beslissingen over aangelegenheden betreffende de (bijzondere) rechtstoestand van de ambtenaren, werkzaam bij de eenheid waarvoor de DC is ingesteld. Onder gelijk voorbehoud als hiervoor *kan* met de DC overleg worden gepleegd

over onderwerpen, die de technische of economische dienstuitvoering betreffen bij een eenheid, waarvoor de DC is ingesteld. Ieder lid van de DC is bevoegd een dergelijk onderwerp op de agenda voor de overlegvergadering te doen plaatsen.

De DC deelt haar standpunt schriftelijk aan de voorzitter van het overleg, aan de voorzitter van de betrokken BC en aan de BC mee. Indien in afwijking van het standpunt van de meerderheid van de leden van de DC wordt beslist, brengt de voorzitter van de overlegvergadering de redenen van deze afwijking zo spoedig mogelijk ter kennis van de DC.

2. Bezwaren tegen de huidige regeling

Sedert een aantal jaren worden van verschillende zijden bezwaren geuit tegen de huidige regeling van DC's bij de burgerlijke rijksoverheid. Aan deze bezwaren ligt ten grondslag de opvatting dat de huidige regeling te weinig recht zou doen aan de hedendaagse maatschappelijke opvattingen met betrekking tot de medezeggenschap. Een opvatting, die een afgeleide is van het streven naar democratisering van het maatschappelijk leven, waarmee bedoeld wordt op het streven om mensen te betrekken bij de zaken die hun aangaan. Dit vindt binnen de arbeidsorganisatie zijn uitdrukking in de wens de bijdrage van het personeel aan het besluitvormingsproces te vergroten en in het streven de kansen van het personeel tot zelfbepaling en ontplooiing te verhogen.

Deze beginselen zijn voor het personeelsbeleid van de rijksoverheid neergelegd in de nota «Doeleinden, uitgangspunten en middelen voor het personeelsbeleid voor de burgerlijke rijksdiensten». Aan de verwezenlijking van deze grondbeginselen van personeelsbeleid kan een regeling van de medezeggenschap via vertegenwoordigend overleg een bijdrage leveren.

Een bijdrage, omdat de mate waarin het personeel deel heeft aan de besluitvorming binnen een organisatie niet alleen bepaald wordt door regelgeving hieromtrent. Van even groot belang is de bereidheid van de deelnemers aan het besluitvormingsproces reële inhoud aan die participatie te geven.

De huidige inzichten met betrekking tot medezeggenschap hebben voor de particuliere sector hun uitdrukking gevonden in de Wet op de ondernemingsraden zoals deze na de laatste wijziging luidt.

Een veel beluisterd bezwaar tegen de huidige regeling van DC's is dat het ARAR geen medezeggenschap biedt, die gelijkwaardig is aan die neergelegd in de Wet op de ondernemingsraden.

Hierbij zij aangetekend, dat hoewel de normen en bevoegdheden die in de huidige regeling zijn opgenomen minder uitgebreid zijn dan in de Wet op de ondernemingsraden, aan de huidige regeling wel de intentie ten grondslag ligt dat voor het voeren van een verantwoord personeelsbeleid ruime inspraak van het personeel via haar vertegenwoordigers over het gehele terrein van dit beleid onontbeerlijk is.

Dit bezwaar leidde in 1980 bij de behandeling van de begroting 1981 van mijn departement tot het indienen van de motie-Moor e.a. Die motie nodigde de Regering uit met voorstellen te komen om aan de medezeggenschapsorganen vergelijkbare bevoegdheden toe te vertrouwen als waarover ondernemingsraden beschikken. De motie werd door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen.

Een ander bezwaar, dat meermalen tegen de huidige regeling is aangevoerd, betreft de wijze waarop DC's worden samengesteld. Gesteld wordt dat de monopoliepositie, die de vakorganisaties innemen ten aanzien van de samenstelling van de DC's geen recht doet aan het feit dat die vakorganisaties niet het gehele personeel vertegenwoordigen. Hierdoor kan slechts een deel van het personeel invloed doen uitoefenen op de gang van zaken in de desbetreffende organisatie.

Ter ondersteuning van dat bezwaar wordt dan gewezen op de Wet op de ondernemingsraden. Door een stelsel van algemeen actief en passief

kiesrecht voor alle werknemers in de zin van deze wet kunnen ook ongeorganiseerd zitting hebben in de ondernemingsraad en kunnen zij door middel van het stemrecht invloed uitoefenen op de samenstelling ervan. Het bezwaar zoals dit hiervoor kort weergegeven is, leidde in 1975 bij de behandeling van de begroting 1976 van mijn departement tot het indienen van de motie-Nypels e.a. Die motie nodigde de Regering uit te onderzoeken of door wijziging van de Ambtenarenwet de belemmeringen voor de samenstelling van de DC's door middel van verkiezingen, waarbij actief en passief kiesrecht aan alle personeelsleden wordt toegekend, konden worden weggenomen. De motie werd door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen. De toenmalige Minister van Binnenlandse Zaken zegde de Tweede Kamer toe de noodzakelijke stappen te ondernemen om uitvoering aan de motie te geven.

Een derde veel gehoord bezwaar is dat de huidige regeling de DC's te weinig beïnvloedingsmogelijkheden zou bieden om de besluitvorming in de door haar gewenste zin bij te sturen. Gesteld wordt dan dat er rechte een discrepantie bestaat tussen de bevoegdheden van een ondernemingsraad, krachtens de Wet op de ondernemingsraden en de bevoegdheden van een DC, krachtens het ARAR. Op grond hiervan wordt dan geconcludeerd, dat DC's feitelijk geen reële invloed hebben op het besluitvormingsproces binnen hun diensteenheid. Deze conclusie kan mijns inziens niet zonder meer worden getrokken. Zover onderzoek daarnaar is verricht, bij voorbeeld het «Evaluatie-onderzoek functioneren dienstcommissies bij de PTT», komt dat niet eenduidig naar voren. Ook mijn waarnemingen van het functioneren van DC's geven in het algemeen geen aanleiding die conclusie te trekken.

Nog een bezwaar dat tegen de huidige regeling kan worden aangevoerd is dat het instellen van DC's niet verplicht is gesteld. Niet iedere ambtenaar valt hierdoor onder een DC.

Ten slotte kan als bezwaar worden genoemd dat de bepalingen van hoofdstuk XI van het ARAR formeel alleen betrekking hebben op ambtenaren. Enige regeling van de positie van arbeidscontractanten ter zake in het Arbeidsovereenkomstenbesluit (AOB) ontbreekt.

De hierboven kort weergegeven bezwaren hebben tot een bezinning geleid op de regeling van de DC's, zoals deze thans is opgenomen in het ARAR.

3. De voorgestelde regeling

Bij de zojuist vermelde bezinning heeft de Wet op de ondernemingsraden als een belangrijk oriëntatiepunt gediend. Daarnaast is rekening gehouden met de zelfstandige ontwikkeling van de medezeggenschap in de overheidsorganisatie, het eigen karakter van deze organisatie en de daarmee samenhangende eigen overlegstructuur binnen de overheid. Hierdoor kan de overheidsorganisatie niet zonder meer gelijk gesteld worden met de ondernemingen als bedoeld in de Wet op de Ondernemingsraden.

Zoals gezegd moet de voorgestelde regeling onder meer worden gezien als een nadere invulling van een beginsel voor het personeelsbeleid bij de rijksoverheid opgenomen in de nota «Doeleinden, uitgangspunten en middelen voor het personeelsbeleid voor de burgerlijke rijksdiensten», te weten het vergroten van de bijdrage van het personeel aan het besluitvormingsproces.

De normale besluitvormingsprocedure binnen een diensteenheid is, zo zou men kunnen zeggen, een weergave van een functioneel medezeggenschapsproces binnen de diensteenheid. Personeelsleden leveren ieder op grond van hun functionele positie binnen de diensteenheid hieraan een bijdrage. Dit proces is echter hiërarchisch gestructureerd. De resultante van dit proces zal dan ook in belangrijke mate de inzichten weergeven van de leiding binnen de diensteenheid. De belangen en inzichten van het personeel kunnen hieraan tegenstrijdig zijn.

De voorgestelde regeling richt zich erop het personeel de mogelijkheid te bieden hun specifieke belangen en inzichten via hun vertegenwoordigers in te brengen naast de inbreng van de dienstleiding. De inbreng van het personeel is resultante van zo zou men kunnen zeggen structurele medezeggenschap. De DC behartigt de belangen van het personeel ongeacht hun functionele positie in de diensteenheid, en brengt deze belangen in het besluitvormingsproces binnen de diensteenheid in.

Naast de inbreng van de DC heeft de dienstleiding een inbreng in dit besluitvormingsproces. In overleg zal moeten worden getracht vanuit beider inbreng tot zodanige besluiten te komen dat dit de instemming van beide partijen in de besluitvorming heeft.

De invloed die de DC op het besluitvormingsproces heeft, bepaalt de mate van medezeggenschap die aan DC's wordt geboden. Deze invloed kan echter niet alleen worden afgemeten aan haar bevoegdheden ten aanzien van de besluitvorming. Deze moet ook worden afgemeten aan de mate van zelfstandigheid die haar is gegeven om een onafhankelijke positie in het besluitvormingsproces in te nemen. Om de vraag te beantwoorden of de voorgestelde regeling inderdaad ruime inspraak biedt, zal deze regeling dan ook integraal moeten worden beoordeeld. Dat wil zeggen dat naast de regeling van de bevoegdheden ook de bepalingen over de instelling en de samenstelling van DC's, de faciliteiten en de rechtspositie van DC-leden van belang zijn.

De instelling van DC's

Uitgangspunt van de regeling is dat de in te stellen DC's de gehele burgerlijke rijksoverheidsorganisatie zullen omvatten.

De voorgestelde regeling wijkt sterk af van de oude bepaling omtrent de instelling van DC's. Het instellen van DC's binnen een departement is niet meer een facultatieve bevoegdheid van de desbetreffende minister. Hij zal ervoor zorg moeten dragen, dat in beginsel iedere ambtenaar in een DC kan zijn vertegenwoordigd.

Van het begrip diensteenheid is geen materiële omschrijving gegeven. Gezien de grote verscheidenheid aan organisatorische eenheden is afgezien van een eenduidige omschrijving in de regeling.

Het wordt aan de desbetreffende minister overgelaten na overleg met de betrokken BC in concrete gevallen aan te geven welke delen van de organisatie onder het bereik van één DC zullen worden gebracht. Een diensteenheid kan zijn een zelfstandige dienst, een directoraat-generaal, enz. De vaststelling welke eenheid als diensteenheid in de zin van deze regeling zal gelden, behoeft echter niet overeen te komen met de bestaande organisatorische opbouw van een departement. In het tweede lid van artikel 123 zijn een tweetal factoren genoemd die een belangrijke rol zullen moeten spelen bij de vaststelling van het aantal DC's bij een departement. Naast het eerder genoemde uitgangspunt dat in beginsel ieder personeelslid in staat moet zijn door middel van vertegenwoordigers in de DC invloed uit te oefenen op het besluitvormingsproces, is bepaald dat er naar zal worden gestreefd diensteenheden vast te stellen die in organisatorisch dan wel beleidsuitvoerend opzicht een eenheid vormen. De diensteenheid moet zodanig zijn gevormd dat in de DC een gelijkgerichte problematiek zal en kan worden behandeld. Indien de diensteenheid in organisatorisch dan wel beleidsuitvoerend opzicht geen eenheid vormt, zal het daarbij moeilijk zijn een hoofd van deze diensteenheid die het overleg met de DC zal moeten voeren aan te wijzen. En indien al een hoofd van een diensteenheid kan worden aangewezen dan zal hij veelal niet over zodanige bevoegdheden beschikken dat een reëel overleg met de DC mogelijk is.

Daarnaast zal bij de vaststelling van het aantal DC's de wens van het personeel van een bepaalde eenheid om zelf een DC te kunnen vormen een belangrijk gegeven vormen.

In het algemeen zal wel moeten worden vermeden dat DC's worden ingesteld voor te kleine eenheden. Het hoofd van een (te) kleine diensteenheid zal doorgaans te weinig bevoegdheden hebben om zelf zinvol met de DC te kunnen overleggen. Gezien de procedure van de artikelen 127f en 127g (hiervoor zij verwezen naar het gestelde onder «De overlegprocedure») zal hij in dat geval merendeels als intermediair optreden tussen de hogere leiding en de DC. In dat geval kan beter een DC worden ingesteld die een grotere eenheid omvat.

Het bovenstaande geeft de richting aan van hetgeen wordt beoogd: elk personeelslid moet in beginsel in staat zijn door middel van vertegenwoordigers in de DC invloed uit te oefenen op het besluitvormingsproces. De omvang van de diensteenheid, waarvoor de DC wordt ingesteld hangt af van de concrete situatie, waarbij met name van belang is dat het overleg met de DC zinvol kan zijn. Aan de betrokken minister wordt – na overleg met de desbetreffende BC – overgelaten te bepalen welk deel van de organisatie een DC zal omvatten.

Samenstelling

Zoals reeds uiteengezet meen ik dat het wenselijk is om DC's samen te stellen op basis van een algemeen actief en passief kiesrecht voor het gehele personeel.

Door sommigen wordt echter betwijfeld of het samenstellen van DC's op basis van algemeen actief kiesrecht zich verdraagt met artikel 125, eerste lid onder k van de Ambtenarenwet 1929. Dat artikel schrijft voor dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur voorschriften moeten worden vastgesteld over «de wijze, waarop met de daarvoor in aanmerking komende vakorganisaties van overheidspersoneel overleg wordt gepleegd over aangelegenheden van algemeen belang voor de rechtstoestand van de ambtenaren».

Ik kan mij met de opvatting dat gezien de bewoordingen van dat artikel de DC's niet op basis van algemeen actief en passief kiesrecht mogen worden samengesteld, niet verenigen. Met de DC's wordt immers, gezien haar taakomschrijving, overleg gepleegd over onderwerpen, die in algemene zin van belang zijn voor de uitvoering van beslissingen inzake aangelegenheden, waarover na overleg met de CC of de desbetreffende BC een besluit is genomen.

Het gaat dan om onderwerpen die de gang van zaken binnen de diensteenheid betreffen. Het zou naar mijn mening te ver gaan deze aangelegenheden te brengen onder de noemer «aangelegenheden van algemeen belang voor de (bijzondere) rechtstoestand van de ambtenaar». Ook de technische en economische dienstuitvoering, waarover eveneens met de DC overleg wordt gepleegd, is naar mijn mening niet onder deze noemer te brengen. Dat houdt in dat de regeling van de DC's niet zijn basis vindt in artikel 125, eerste lid onder k van de Ambtenarenwet 1929, maar in artikel 125, eerste lid onder h van die wet.

De faciliteiten en de rechtspositie van DC-leden

In de voorgestelde regeling zijn in tegenstelling tot de huidige regeling een aantal bepalingen opgenomen betreffende de faciliteiten van (leden van) de DC. Deze faciliteiten dienen te waarborgen dat DC-leden optimaal gebruik kunnen maken van de mogelijkheid de besluitvorming binnen de diensteenheid te beïnvloeden.

Zo wordt de DC het gebruik van de voorzieningen, waarover het hoofd van de diensteenheid als zodanig beschikt, toegestaan indien zij deze redelijkerwijs voor de vervulling van haar taak nodig heeft. Voorts is bepaald dat reiskosten die voor het deelnemen aan vergaderingen van de DC moeten worden gemaakt zullen worden vergoed.

In artikel 126b zijn verder bepalingen opgenomen met betrekking tot de verloffaciliteiten ten behoeve van de voorbereiding van vergaderingen en ten behoeve van het ontvangen van scholing en vorming.

Om het DC-lid te beschermen tegen een eventuele benadeling uit hoofde van zijn lidmaatschap van de DC in zijn positie als ambtenaar/arbeidscontractant zijn in artikel 126d ARAR onderscheidenlijk artikel 57b AOB waarborgen opgenomen om een dergelijke benadeling tegen te gaan.

Ten slotte is opgenomen dat het DC-lid de tijd, welke hij besteedt aan deelname aan overlegvergaderingen buiten de voor hem geldende diensttijd, in tijd krijgt gecompenseerd.

De bevoegdheden van de DC

De bevoegdheden van de DC moeten in relatie worden gezien met de vormen van overleg die op een ander niveau binnen de rijksoverheidsorganisatie plaatsvinden. Het DC-overleg is één van de vormen van overleg binnen deze organisatie.

Een belangrijk gegeven voor de bevoegdheden van de DC's is de wijze waarop bij de rijksoverheid overleg met de vakorganisaties wordt gepleegd met de CC en de BC's. Met die overlegorganen wordt overleg gepleegd over aangelegenheden van algemeen belang voor de (bijzondere) rechtstoestand van de ambtenaren met inbegrip van de algemene onderscheidenlijk bijzondere regels, volgens welke het personeelsbeleid zal worden gevoerd. In dezen zijn in het bijzonder de BC's van belang.

Deze zijn per (onderdeel van een) departement ingesteld. Overleg met de BC's wordt gevoerd over tal van zaken, die het personeelsbeleid bij het (onderdeel van het) departement betreffen en waarover ingevolge de WOR moet worden overlegd met de ondernemingsraad. Veelal zullen er centraal richtlijnen worden opgesteld, die op het lagere niveau alleen worden uitgevoerd. Over de vaststelling van dergelijke richtlijnen zal met de BC worden overlegd. De DC kan hierover geen adviezen uitbrengen, tenzij de voorzitter van het overleg met de bijzondere commissie haar om advies vraagt. De DC komt wel een adviesrecht toe met betrekking tot de uitvoeringsmaatregelen genomen op grond van deze richtlijnen.

De regeling maakt onderscheid tussen datgene waarover in de DC en met de DC kan worden gesproken en datgene waarover de DC kan adviseren. Het adviesrecht van de commissie met betrekking tot de besluitvorming in de diensteenheid is neergelegd in de artikelen 127d tot en met 127g.

Het algemene adviesrecht van de commissie heeft in de eerste plaats betrekking op de voorgenomen maatregelen die door de dienstleiding in het overleg zijn gebracht. Daarvoor is niet bepalend wie bevoegd is deze maatregelen te treffen. Immers dan zou de mate van medezeggenschap van een DC afhankelijk zijn van de mate waarin de bevoegdheden binnen een departement gespreid zijn. Bepalend is de inhoud van de maatregel: indien een uitvoeringsmaatregel de diensteenheid betreft, is de DC bevoegd. Daarnaast heeft het adviesrecht betrekking op voorstellen die de DC uit eigen beweging doet over de aangelegenheden genoemd in artikel 127d, eerste lid. De DC hoeft niet af te wachten of aan haar voorstellen worden voorgelegd, zij kan ook zelf initiatieven nemen.

Op het niveau van de diensteenheid zijn binnen de bevoegdheidsmarge van het hoofd van de diensteenheid aan het hoofd van de diensteenheid en de DC gelijkwaardige bevoegdheden gegeven met betrekking tot de onderwerpen opgesomd in het eerste lid van artikel 127d.

Het hoofd van de diensteenheid en de DC moeten overeenstemming bereiken over een voorgenomen maatregel alvorens deze maatregel kan worden getroffen.

Het vinden van overeenstemming in goed overleg tussen het hoofd van de diensteenheid en de DC staat in de regeling centraal.

Om die reden is voorgeschreven dat, indien in eerste aanleg geen overeenstemming kan worden bereikt, hernieuwd overleg gericht op het

alsnog bereiken van overeenstemming, zal moeten plaatsvinden tenzij de DC dit niet nodig acht, in welk geval de voorgenomen maatregel door het hoofd van de diensteenheid kan worden getroffen. Indien op het niveau van de diensteenheid echter geen overeenstemming mogelijk blijkt, wordt de beslissing op het advies van de commissie op een hoger niveau gelegd. Het hoofd van de diensteenheid legt het advies alsdan aan de minister voor, die niet beslist alvorens het advies te hebben ingewonnen van een paritair samengesteld college.

Een belangrijke bevoegdheid van de DC is voorts het recht op informatie. Bij verschillende gelegenheden is reeds op het belang van een goede informatievoorziening gewezen. In het rondschriven van de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken van 10 oktober 1968, nr. AB68/U2101, dat een toelichting inhoudt op het toen nieuwe hoofdstuk XI van het ARAR, werd daaromtrent in relatie met de CC opgemerkt:

«Om de personeelsvertegenwoordiging in het overleg in staat te stellen haar taak met het oog op die toetsing uit te voeren en een open discussie over de algemene beleidslijnen mogelijk te maken, zal een adequate informatie over de concrete toepassing en uitvoering van de algemene rechts- en beleidsregels nodig zijn».

In de brief van de minister van Binnenlandse Zaken van 13 februari 1978, nr. AB78/U166 betreffende onderwerpen van overleg bij reorganisaties en dergelijke is nogmaals op het belang van een goede informatievoorziening gewezen door te stellen:

«Met betrekking tot het verstrekken van informatie aan de ambtenarenorganisaties kan ik, na het voorgaande, kort zijn.

Immers, ook hierin geldt dat zij hun taak slechts naar behoren kunnen verrichten, wanneer zij op de hoogte zijn van hetgeen in de overwegingen aan de zijde van de regering een rol speelt.

Hierbij dient als uitgangspunt te gelden, dat de ambtenarenorganisaties zelf een rol moeten spelen in de beoordeling van wat voor hen van belang is.

Dit betekent, dat ook (re)organisatierapporten en -adviezen die het bevoegde gezag niet wil of kan volgen, niet deswege buiten de aan hen te verstrekken informatie kunnen worden gehouden.

Het betekent verder, dat in de gevallen waarin er op grond van zwaarwegende argumenten (bij voorbeeld in verband met de veiligheid van de staat) bezwaren tegen bestaan formatieschema's, (re)organisatierapporten en -adviezen en dergelijke over te leggen, de in plaats daarvan te verstrekken informatie ruimhartig zal moeten zijn, mede in die zin, dat zij betrekking heeft op het totaal der overwegingen, waarop men zich aan overheidszijde baseert».

In artikel 126e wordt het hoofd van de diensteenheid opgedragen de DC alle informatie te verstrekken, die deze voor de vervulling van haar taak redelijkerwijs nodig heeft. Van deze algemene informatieplicht is het jaarlijks verstrekken van gegevens over het functioneren van de diensteenheid in het verstreken tijdvak en het verwachte functioneren in het komende tijdvak een afgeleide.

Andere bevoegdheden van de DC zijn:

- het recht deskundigen uit te nodigen in DC-vergaderingen en in overlegvergaderingen;
- een reglement op te stellen en in overleg met het hoofd van de diensteenheid afspraken te maken over de gang van zaken in de overlegvergaderingen;
- het opstellen van een jaarlijks verslag van de werkzaamheden van de DC;
- het vaststellen van de verloffaciliteiten in overleg met het hoofd van de diensteenheid;
- het in samenspraak met het hoofd van de diensteenheid beleggen van overlegvergaderingen en het aandragen van agendapunten daarvoor;
- het bevorderen van het werkoverleg in de diensteenheid;

– het opstellen van een profielschets voor een te benoemen hoofd van de diensteenheid, eventueel het aanwijzen van een DC-lid dat zitting neemt in de selectiecommissie voor een te benoemen hoofd van de diensteenheid en het tijdig kennis nemen van de voorgenomen benoeming van een hoofd van de diensteenheid.

De overlegprocedure

In de regeling is een strikte onderscheiding gemaakt tussen het overleg *in* de DC (het overleg van de gekozen DC-leden) en het overleg van het hoofd van de diensteenheid *met* de DC. Een aantal van de boven opgesomde bevoegdheden komen aan de DC toe, zonder dat voor de verwezenlijking hiervan overleg met het hoofd van de diensteenheid zal behoeven te worden gevoerd. De bevoegdheden van de DC met betrekking tot de besluitvorming binnen de diensteenheid zullen echter niet kunnen worden geëffectueerd dan nadat overleg met het hoofd van de diensteenheid is gevoerd.

Alvorens de DC een advies over een voorstel uitbrengt, dat door het hoofd van de diensteenheid aan haar is voorgelegd of door haar zelf is gedaan, zal hierover in een overlegvergadering moeten zijn gesproken (artikel 127d, derde lid). Tijdens dit overleg zal een zo ruim mogelijke informatie-uitwisseling moeten plaatsvinden. Het overleg zal daarbij gericht moeten zijn op het bereiken van overeenstemming, hetgeen van beide kanten een daarop gerichte houding vergt.

De adviesbevoegdheid van de DC is, zoals eerder gezegd, niet beperkt tot de aangelegenheden waarover het hoofd van de diensteenheid bevoegd is te beslissen. Ook over aangelegenheden die de diensteenheid betreffen waarover de beslissingsbevoegdheid op een hoger niveau ligt, kan de DC een advies uitbrengen. De bedoeling van de regeling is immers DC's medezeggenschap te bieden met betrekking tot de zaken, die de diensteenheid betreffen. Het relateren van de reikwijdte van de medezeggenschap aan de beslissingsruimte van het hoofd van de diensteenheid, zou met deze bedoeling strijdig zijn.

Hoewel de adviesbevoegdheid niet gebonden is aan de toedeling van bevoegdheden aan het hoofd van de diensteenheid, heeft dit laatste wel betekenis voor de verdere procedure. Immers in het geval het hoofd van de diensteenheid bevoegd is te beslissen over een aangelegenheid waarover de DC heeft geadviseerd zal het overleg de vorm van twee-partijen-overleg hebben. Partijen kunnen in onderling overleg overeenstemming trachten te bereiken. In dat geval zijn de bepalingen – hernieuwd overleg moet worden gevoerd als geen overeenstemming wordt bereikt, tenzij de DC mededeelt dit niet nodig te achten; indien alsnog geen overeenstemming wordt bereikt, moet het hoofd van de diensteenheid het advies ter beslissing voorleggen aan de minister, die alvorens te beslissen advies vraagt aan een paritair samengesteld college – in het derde lid tot en met het zesde lid van artikel 127f zinvol.

In het geval het hoofd van de diensteenheid niet bevoegd is tot het nemen van beslissingen over de aangelegenheid waarover is geadviseerd, treedt hij veeleer op als intermediair tussen de DC en het hogere gezag. Uiteraard heeft hij in dat geval uit hoofde van zijn functie als hoofd van de diensteenheid een eigen verantwoordelijkheid, maar hij draagt geen uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de beslissing over de aangelegenheid waarover wordt geadviseerd. Er kunnen bovendien meerdere DC's, ieder voor zover de aangelegenheid hun diensteenheid betreft, betrokken zijn. Het belang van die diensteenheden kan tegenstrijdig zijn. In dat geval kunnen de verschillende hoofden van deze diensteenheden en de verschillende DC's onderling tegenstrijdige opvattingen hebben.

Om deze redenen is onder artikel 127 noch de hernieuwde overlegprocedure noch de daarop volgende beroepsgang opgenomen.

In de regeling is als beroepsinstantie in het geval het hoofd van de dienst eenheid en de DC geen overeenstemming bereiken een aantal malen de minister aangewezen. De minister beslist niet dan nadat hierover advies is ingewonnen van een paritair samengesteld college.

Alhoewel in alle gevallen is voorgeschreven dat de minister alvorens te beslissen advies van het adviescollege vraagt, zal in een aantal gevallen dan wel door het spoedeisende karakter van de gevraagde beslissing dan wel omdat het belang van de zaak dit niet rechtvaardigt, een voltallige zitting van het adviescollege noch noodzakelijk, noch gewenst zijn. Om die reden is aan de voorzitter van het college van advies de bevoegdheid gegeven te bepalen dat een vereenvoudigde procedure van behandeling zal worden toegepast.

Aan de ministers zijn in deze regeling een aantal bevoegdheden toebedeeld, zoals instelling van DC's, het bepalen van de verkiezingsdatum en het treffen van voorlopige voorzieningen, waarbij zij niet in de hoedanigheid van beroepsinstantie optreden maar in de hoedanigheid van hoofd van het departement verantwoordelijk voor de gang van zaken binnen dat departement. In die gevallen is overleg met de bijzondere commissie voorgeschreven, de beroepsregeling is alsdan niet van toepassing.

Na deze algemene opmerkingen volgt hieronder – waar nodig – een artikelsgewijze toelichting.

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

In artikel I zijn een aantal wijzigingen opgenomen op artikel 33b ARAR, de verloffaciliteitenregeling voor vakbondsactiviteiten. Een overeenkomstige wijziging van artikel 30d AOB is opgenomen onder artikel III.

In verband met de wijziging van de samenstelling van DC's is een verloffaciliteitenregeling voor DC-leden opgenomen in de voorgestelde paragraaf 1 van hoofdstuk XI A. Niet meer kan worden volstaan met de huidige regeling in artikel 33b ARAR en artikel 30d AOB, welke immers faciliteiten toekennen aan vakbondskaderleden.

Met de wijzigingen van deze artikelen wordt beoogd het verlof ten behoeve van het DC-werk te scheiden van de verloffaciliteiten voor vakbondsactiviteiten. Hierdoor zal een DC-lid de verloffaciliteiten die hij voor zijn functioneren als DC-lid behoeft steeds moeten ontleen aan het voorgestelde artikel 126b ARAR. De verloffaciliteiten die hij als vakbondskaderlid voor (andere) kaderactiviteiten behoeft, kunnen aan artikel 33b ARAR of artikel 30d AOB worden ontleend.

Het huidige artikel 33b, vierde lid ARAR en artikel 30d, vierde lid AOB beperkt, enkele uitzonderingen daargelaten, het verlof tot maximaal dertig dagen. Bij de vaststelling van deze termijn was inbegrepen het verlof ten behoeve van het functioneren als DC-lid. Omdat thans in artikel 126b een zelfstandige regeling voor verlof ten behoeve van DC-werk is neergelegd, is dat verlof in het vierde lid ook opgenomen. Het verlof dat vakbondskaderleden als DC-lid ontvangen op grond van artikel 126b derde en zesde lid, zal derhalve moeten worden meegeteld bij de berekening of een ambtenaar het maximum aantal verlofdagen van artikel 33b, vierde lid, is verleend.

Het extra verlof boven het voor ieder DC-lid geldende aantal uren dat aan de voorzitter en de secretaris van de DC op grond van het vierde lid van artikel 126b kan worden toegekend, wordt niet bij de berekening van de dertig-dagengrens betrokken.

Artikel 126b, derde en zesde lid kent een DC-lid ten hoogste 15,5 dag per jaar toe ten behoeve van zijn DC-lidmaatschap (derde lid: 100 uren = 12,5 dag + zesde lid 6 dagen per 2 jaar = 3 dagen).

Het minimale verlof dat derhalve voor vakbondskaderleden, die tevens DC-lid zijn, resteert voor vakbondskaderactiviteiten bedraagt (30 - 15,5 dag) 14,5 dag per jaar. Daarbij dient wel te worden bedacht dat uit de 26 dagen momenteel ook het verlof voor dienstcommissie-activiteiten wordt geput.

De totale aanspraak op verlof van een vakbondskaderlid wijzigt met deze regeling niet: evenals in de huidige regeling kunnen ten hoogste dertig dagen worden opgenomen; de voorzitter en de secretaris van de DC kunnen, indien zij tevens vakbondskaderleden zijn, daar zelfs bovenuit komen.

Artikel II

Gezien de gewijzigde samenstelling van de DC meen ik dat de DC niet langer thuishoort in een trits met de CC en de BC in hoofdstuk XI. De paragraaf over dienstcommissie is daarom in een apart hoofdstuk XI A opgenomen. Hierdoor dienen enkele opschriften te worden gewijzigd. Het nieuw in te voegen hoofdstuk XI A bestaat vooralsnog uit één paragraaf, te weten de paragraaf over DC's.

Hieraan zal bij gebleken behoefte te zijner tijd een tweede paragraaf over werkoverleg worden toegevoegd. Met de titel medezeggenschap van hoofdstuk XI A wordt niet beoogd een beantwoording te geven op de theoretische vraag wat onder het begrip medezeggenschap moet worden begrepen, maar slechts dat in het ARAR onder medezeggenschap van het personeel het overleg in en met de DC en eventueel te zijner tijd het werkoverleg wordt begrepen.

Artikel 123

Na hetgeen hierover in het algemene deel is gezegd heeft dit artikel nog slechts een korte toelichting.

Ingevolge dit artikel is iedere minister verplicht DC's bij zijn departement in te stellen. Op grond van deze verplichting zal hij na overleg met de desbetreffende BC vast moeten stellen, welke eenheden als diensteenheden in de zin van deze regeling hebben te gelden. Bij elke eenheid die als diensteenheid in de zin van de regeling wordt aangemerkt, moet een DC worden ingesteld. Het begrip diensteenheid is (en kan) niet (worden) gedefinieerd. De burgerlijke rijksoverheidsorganisatie is te complex om een eenduidig begrip diensteenheid aan te geven. Wel zijn in het tweede lid een tweetal factoren opgenomen, die een belangrijke rol moeten spelen bij bovenbedoelde vaststelling. Onder a wordt aangegeven dat in beginsel iedere ambtenaar in een DC vertegenwoordigd moet kunnen zijn. Ieder departement moet bedekt zijn met DC's. Onder b wordt als voorwaarde gesteld, dat er zoveel mogelijk op moet worden gelet, dat de diensteenheid, die wordt gevormd in organisatorisch of beleidsuitvoerend opzicht een eenheid vormt.

Met het oog op de praktische problemen, die kunnen ontstaan bij de afweging welke eenheden binnen een departement als diensteenheden in de zin van deze regeling zullen worden aangemerkt, zijn de criteria onder a en b niet absoluut gesteld.

Soms zal een keuze moeten worden gemaakt waarbij noch aan het gestelde onder a noch aan het gestelde onder b volledig kan worden voldaan. De termen in beginsel (onder a) en zoveel mogelijk (onder b) bieden speelruimte om per departement het optimale aantal diensteenheden - en daarmee het aantal DC's - vast te stellen.

Als algemeen uitgangspunt geldt dat moet worden voorkomen dat DC's bij te kleine diensteenheden worden ingesteld, omdat het hoofd van een dergelijke eenheid doorgaans over te weinig bevoegdheden beschikt om zinnig overleg met de DC te voeren.

In het eerste lid van dit artikel is het beginsel van actief en passief kiesrecht bij de samenstelling van DC's neergelegd. Het verkrijgen van het actief en passief kiesrecht is niet gebonden aan formele termijnen, wel gelden feitelijke termijnen. Het actief kiesrecht verkrijgt men door de plaatsing in het kiezersregister. Het zal enige tijd voor de verkiezingsdatum worden opgemaakt. Wil men van het passief kiesrecht gebruik maken, dan zal men op een kandidatenlijst moeten worden gesteld. De kandidatenlijsten moeten een bepaalde tijd voor de verkiezingsdatum worden ingediend.

De kring van de ambtenaren, die tot een diensteneheid behoren is beperkter dan die van de ambtenaren, die werkzaam zijn bij een diensteneheid. Tot de laatste categorie behoren bij voorbeeld ook bij de diensteneheid gedetacheerden. De regeling gaat ervan uit dat tijdelijk te werk gestelde ambtenaren in beginsel het actief en passief kiesrecht uitoefenen bij het onderdeel waartoe zij administratief behoren. Indien echter de band met de diensteneheid waar zij werkzaam zijn, nauwer moet worden geacht dan met die diensteneheid, oefenen zij het actief en passief kiesrecht uit bij eerstbedoelde diensteneheid. In de regeling is als norm daarvoor opgenomen een tijdelijke tewerkstelling van ten minste een jaar voor meer dan de helft van de voor de desbetreffende ambtenaar geldende werktijd. Voor wat betreft de werking van deze regeling worden deze ambtenaren derhalve geacht niet meer te behoren tot de diensteneheid waartoe zij administratief behoren.

In het tweede lid zijn de – mede op basis van budgettaire overwegingen bepaalde – grenzen aangegeven van het aantal leden, dat zitting kan hebben in een DC. De regeling kent niet de mogelijkheid tot het benoemen van plaatsvervangende leden. Het openen van die mogelijkheid in de regeling zelf is bewust achterwege gebleven, omdat daaraan het bezwaar kleeft dat de situatie gaat ontstaan dat niet geregeld met dezelfde personen wordt overlegd. Dat zal de besluitvorming in het algemeen niet ten goede komen.

In het derde lid wordt bepaald dat binnen de genoemde grenzen het aantal leden in het reglement van de DC moet worden vastgesteld. Door deze keuzevrijheid is het mogelijk het aantal DC-leden af te stemmen op interne en externe factoren van de diensteneheid, zoals het aantal kieslijsten, dat naar verwachting zal worden ingediend, de samenstelling van het personeel, geografisch verspreide onderdelen enz.

De mogelijkheid bestaat een even aantal DC-leden te kiezen. Dit verdient in het algemeen echter geen voorkeur, omdat dit de besluitvorming in de DC kan bemoeilijken.

Het is mogelijk dat tijdens een zittingsperiode van de DC het aantal tot de diensteneheid behorende ambtenaren toe- of afneemt. Dit heeft dan op grond van het vijfde lid geen gevolgen voor het aantal leden van de DC tijdens de zittingsperiode. Indien de vermeerdering of vermindering van het aantal ambtenaren op grond van het tweede lid van dit artikel tot een wijziging van het aantal DC-leden zou leiden, moet daarmee rekening worden gehouden bij de volgende verkiezingen. Ook het reglement bedoeld in artikel 125, zal dan moeten worden gewijzigd.

Het hiervoor vermelde kan minder bruikbaar zijn bij min of meer ingrijpende reorganisaties. In dat geval verdient het aanbeveling de bestaande DC's op te heffen en op grond van artikel 123 opnieuw de diensteneheden te bepalen waar DC's worden ingesteld.

Artikel 124a

In het eerste lid is vastgesteld dat de verkiezingen bij geheime schriftelijke stemming zullen plaatsvinden. In de diensteneheid zullen de hiervoor noodzakelijke maatregelen moeten worden getroffen.

In het tweede lid is bepaald dat aan het kiessysteem, waarover nadere voorschriften bij reglement zullen worden gesteld, de regel, «one man one vote» ten grondslag zal liggen. Iedere kiesgerechtigde kan één stem uitbrengen.

In het derde lid wordt de mogelijkheid geschapen dat bij volmacht wordt gestemd. Door verschillende oorzaken kan het zijn dat de ambtenaar op de dag der stemming niet aanwezig is bij zijn onderdeel. Het treffen van een voorziening waardoor zijn stem niet automatisch verloren gaat, is daarom gewenst. Ter voorkoming van eventuele misstanden daarbij is in het vierde lid bepaald dat een ambtenaar slechts voor twee andere kiesgerechtigden bij volmacht mag stemmen. Ter controle op die regel is verder bepaald dat het stemmen bij volmacht gelijktijdig moet gebeuren met het uitbrengen van de eigen stem.

Artikel 124b

Het recht kandidatenlijsten namens de vakorganisaties in te dienen is toegekend aan zowel centrales van overheidspersoneel, waarvan vertegenwoordigers deel uit maken van de CC als aan een bij één dezer centrales aangesloten verenigingen. Er is daarbij van uitgegaan dat de centrales in goede samenspraak met de verenigingen tot het opstellen van de kandidatenlijsten zullen komen. Indien er redenen zijn om niet een centrale maar een vereniging de lijst te laten indienen, is dit mogelijk, zij het dat de vereniging een schriftelijke machtiging van de centrale behoeft. Om welke reden een en ander gebeurt is overigens ter uitsluitende beoordeling van de centrales dan wel verenigingen. Het artikel laat de mogelijkheid toe dat centrales of verenigingen desgewenst lijstcombinaties aangaan. Hoewel dit punt tot de eigen verantwoordelijkheid van de vakorganisaties behoort, wijs ik er voorts op dat ik ervan uitga dat een centrale of vereniging over de samenstelling van de kandidatenlijst overleg pleegt met haar leden, die tot de diensteenheid behoren.

Naast de centrales van verenigingen van ambtenaren, die deel uitmaken van de CC kunnen alle in de diensteenheid werkzame personeelsleden, die geen lid zijn van een vereniging die een kandidatenlijst heeft ingediend, kandidaten stellen.

Hieraan wordt de eis gesteld, dat deze kandidaatstelling moet worden ondersteund door ten minste een derde deel van het aantal ongeorganiseerden binnen de diensteenheid, hierbij inbegrepen de leden van een centrale, die geen kandidatenlijst heeft ingediend. Echter méér dan 30 handtekeningen zijn niet nodig. Ingeval er, in de situatie dat alle centrales een lijst hebben ingediend, bij een diensteenheid 140 ongeorganiseerde ambtenaren werkzaam zijn, kunnen er vier kandidatenlijsten door ongeorganiseerden worden ingediend (4 x 30). In alle gevallen dat er minder dan 90 ongeorganiseerden bij een diensteenheid werkzaam zijn, terwijl iedere centrale een kandidatenlijst heeft ingediend, is de mogelijkheid aanwezig dat er 3 lijsten van ongeorganiseerden worden ingediend (bij voorbeeld bij 40 ongeorganiseerden 3 door 13 ongeorganiseerden gesteunde lijsten).

Bij zowel een centrale of vereniging, als bij anderen die een kandidatenlijst indienen, zal mijns inziens het streven er op gericht moeten zijn de kandidatenlijst zodanig samen te stellen, dat alle groepen van de tot de diensteenheid behorende ambtenaren in de DC kunnen zijn vertegenwoordigd. Op die wijze zal kunnen worden bereikt dat in de DC alle categorieën personeel van de diensteenheid zitting hebben.

De vraag is gerezen of de zinsnede «die geen lid zijn van een centrale, welke een kandidatenlijst heeft ingediend dan wel van een vereniging, welke een kandidatenlijst heeft ingediend», onder b moet worden geschrapt. Op grond hiervan is het voor leden van een vereniging, welke aangesloten is bij een centrale die een kandidatenlijst heeft ingediend, immers verboden een andere kandidatenlijst te ondersteunen. Ik meen, dat deze bepaling moet worden gehandhaafd. Het bezwaar van de huidige samenstelling van

DC's – bestaande uit alleen vakorganisatievertegenwoordigers – is niet dat leden van vakorganisaties hierdoor verplicht worden vertegenwoordigd, maar dat ongeorganiseerden op deze wijze zich niet kunnen laten vertegenwoordigen. Om die reden wordt voorgesteld naast de kandidaatstelling door vakorganisaties ook ongeorganiseerden de mogelijkheid te geven kandidatenlijsten in te dienen. Door bedoelde zinsnede te schrappen zou men evenwel verder gaan. Door dat te doen wordt de gedachte losgelaten dat uit het lidmaatschap van een vakorganisatie voortvloeit, dat die organisatie – na samenspraak met haar leden – kandidaten stelt uit naam van de individuele leden. Hierdoor zou de maatschappelijke betekenis, die aan het bestaan van vakorganisaties wordt gehecht, worden ontkend.

Artikel 124c

De verkiezingsdatum wordt door of vanwege de minister na overleg met de betrokken BC vastgesteld. Dit biedt de mogelijkheid dat zowel met het belang van de organisatie als met de belangen van de vakorganisaties met betrekking tot de voorbereiding van de verkiezingen rekening wordt gehouden.

Artikel 124d

Het aanwijzen van een voorzitter uit het midden van de DC is voorgeschreven omdat – ook al vindt de DC het aanwijzen van een voorzitter voor haar intern functioneren niet noodzakelijk – een voorzitter een belangrijke externe taak heeft. Hij fungeert als aanspreekpunt voor bij voorbeeld het hoofd van de diensteenheid en de personeelsleden.

De secretaris van de commissie zal uit het midden van de DC moeten worden gekozen. Op grond van zijn DC-lidmaatschap ontvangt hij faciliteiten, bezit hij een verhoogde rechtsbescherming en is hij zonodig tot geheimhouding verplicht. Indien nodig, kan hem, maar overigens ook de voorzitter of de gehele DC, ambtelijke bijstand worden verleend binnen de mogelijkheden die in de diensteenheid bestaan.

De regeling bepaalt slechts dat een voorzitter en een secretaris van de DC moeten worden gekozen. Het wordt aan de DC overgelaten, al dan niet permanent, een plaatsvervanger voor die functies te kiezen. Het is van belang dat alle tot de diensteenheid behorende ambtenaren weten wie in de DC zitting hebben en welke functies zij in de DC uitoefenen. Dat geldt ook voor degenen, die een kandidatenlijst hebben ingediend. Aan laatstbedoelden kan daar bij enkele schriftelijke mededeling kennis van worden gegeven. Voor de tot de diensteenheid behorende ambtenaren geldt dat deze zich ter zake doorlopend moeten kunnen oriënteren. Als middel daartoe kan worden gedacht aan publikatieborden of het in elke aflevering van een personeelsblad vermelden.

Het artikel schrijft niet voor dat de functie die de leden van de DC als ambtenaar in hun dagelijkse werkzaamheden bekleden, bekend moet worden gemaakt.

Artikel 124e

Gekozen is voor een zittingsperiode van drie jaren. Een kortere periode zal ten koste gaan van de continuïteit en daardoor van de effectiviteit van het DC-werk. Bovendien betekent een kortere periode, bij voorbeeld twee jaren, dat al na één jaar de voorbereidingen op de nieuwe verkiezingen moeten starten.

In dit artikel is een limitatieve opsomming gegeven van de wijzen, waarop het lidmaatschap van de DC kan eindigen.

De DC kan in haar reglement bepalingen opnemen over de herkiesbaarheid van DC-leden. Zonder een zodanige regeling is de herkiesbaarheid niet aan beperkingen onderhevig.

Artikel 124f

In bijzondere gevallen kan het noodzakelijk zijn een DC-lid uit te sluiten van het overleg in de DC en het overleg met de DC, omdat door zijn (destructief) gedrag dit overleg ernstig wordt belemmerd. De uitsluiting kan één of meer vergaderingen betreffen, in het uiterste geval zelfs de resterende vergaderingen tijdens de zittingsperiode. De hier gegeven bevoegdheid is een ultimum remedium. Slechts indien andere middelen niet tot het gewenste resultaat hebben geleid, kan tot dit laatste middel worden overgegaan. En dan nog zal het uiterst zorgvuldig moeten worden gehanteerd. Door uitsluiting van het DC-lid wordt immers het mandaat, dat deze van zijn kiezers heeft gekregen, doorbroken. Dit is alleen toelaatbaar, indien met de uitsluiting het belang van een goed overleg wordt gediend.

Om een zorgvuldig gebruik van de hier gegeven bevoegdheid te bereiken is bepaald dat de betrokken minister de beslissing neemt nadat hij het advies van het college bedoeld in artikel 129, heeft ingewonnen en nadat hij de betrokkene – al dan niet bijgestaan door een raadsman – de DC en het hoofd van de dienst eenheid in de gelegenheid heeft gesteld hun oordeel over het advies te geven.

De verzoeker – DC of hoofd van de dienst eenheid – zal voorafgaande aan het verzoek tevens betrokkene moeten horen.

Artikel 125

Aan de thans voorgestelde regeling ligt onder meer de gedachte ten grondslag dat de DC een zelfstandige positie moet worden geboden in het besluitvormingsproces binnen de dienst. De in het eerste lid opgenomen bevoegdheid van de DC haar reglement zelf vast te stellen, draagt aan deze verzelfstandiging bij. De DC moet in beginsel zelf haar interne functioneren kunnen bepalen.

In het reglement zullen bepalingen worden opgenomen van tweeërlei aard. Om die reden zijn een aantal onderwerpen opgesomd in het derde lid van artikel 124 en het tweede lid van artikel 124c en een aantal onderwerpen in het tweede lid van artikel 125. De onderwerpen opgesomd in het tweede lid van artikel 125 betreffen de huishoudelijke gang van zaken van het overleg in de DC. Zo zullen, indien het voornemen bestaat werkgroepen onder de DC in te stellen, regelen ten aanzien van de instelling en werkwijze van de werkgroepen moeten worden gesteld. Tevens zullen in het reglement bepalingen moeten worden opgenomen met betrekking tot de verslaglegging. Het personeel moet zo spoedig mogelijk op de hoogte worden gesteld van de besluitvorming in de DC en de daaraan ten grondslag liggende argumenten.

Daarnaast zullen regels moeten worden gesteld, die verder reiken dan de huishoudelijke gang van zaken van het overleg in de DC. Deze onderwerpen zijn opgesomd in het derde lid van artikel 124 en het tweede lid van artikel 124c.

Op grond van artikel 129b kunnen onderscheidenlijk de minister van Binnenlandse Zaken voor de gehele rijksdienst en de betrokken minister voor zijn departement nadere voorschriften stellen ter aanvulling of uitvoering van het in de regeling bepaalde. Bij het opstellen en vaststellen van haar reglement zal de DC deze nadere voorschriften in acht moeten nemen. De nadere voorschriften mogen de bevoegdheid van de DC om haar interne functioneren zelf te bepalen, niet inperken. Zij kunnen alleen zaken betreffen waarvoor uniformiteit gewenst is en die het niveau van het regelen van de huishoudelijke gang van zaken in de DC overstijgen. Veelal zullen dit slechts onderwerpen zijn, genoemd in de artikelen 124, derde lid en 124c, tweede lid. De DC kan in haar reglement op grond van de eigen situatie ook nadere regelen vaststellen ter aanvulling van deze voorschriften.

Bij de daarop volgende gehele of gedeeltelijke goedkeuring door of vanwege de minister zal moeten worden bezien of het reglement bepalingen

bevat die strijdig zijn met het bepaalde in de regeling – zo zal bij reglement bij voorbeeld de bevoegdheid van de DC niet kunnen worden uitgebreid – en verder of de bepalingen in het reglement zich verdragen met een goede toepassing van het in de regeling gestelde. Tevens kan worden getoetst of aan het bepaalde in de nadere voorschriften, op grond van artikel 129b gegeven, is voldaan. Indien de minister geheel of gedeeltelijk zijn goedkeuring wenst te onthouden, moet hij alvorens dat te doen het advies inwinnen van het paritair samengesteld college van advies.

Om de noodzakelijke voorzieningen te kunnen treffen in de periode dat de DC nog niet is ingesteld (bij voorbeeld na inwerkingtreding van deze regeling, maar ook na het ontstaan van nieuwe diensteenheden na een reorganisatie), is artikel 129a opgenomen. Op grond van deze bepaling kunnen bij voorbeeld voorzieningen worden getroffen met betrekking tot de inrichting van de verkiezingen, de vaststelling van de uitslag der verkiezingen, het aantal leden waaruit de DC zal bestaan, e.d.

Artikel 126

De DC kan deskundigen uitnodigen tot het bijwonen van haar vergaderingen of om een schriftelijk advies te geven. Dit kan echter kosten met zich meebrengen, die door de diensteenheid zullen moeten worden gedragen. Om die reden is het hoofd van de diensteenheid de bevoegdheid gegeven bezwaar aan te tekenen tegen het uitnodigen van een deskundige. Een zodanig bezwaar kan echter niet gelegen zijn in het vergoeden van de door de deskundige te maken reiskosten op basis van het Reisbesluit 1971.

Artikel 126a

Naast de verslaglegging van iedere DC-vergadering is het gewenst, dat de DC jaarlijks een overzicht geeft van haar werkzaamheden en eventueel aangeeft welke activiteiten zij in het komende jaar denkt te ontplooiën. Hierdoor zal «de achterban» meer inzicht kunnen krijgen in de werkzaamheden van de DC en zich daardoor meer betrokken kunnen voelen bij het functioneren van de DC. Om de relatie van de DC met haar achterban verder te verstevigen zou per departement of per diensteenheid de mogelijkheid aan de DC kunnen worden geboden jaarlijks in een bijeenkomst, waar in beginsel het voltallige personeel aanwezig kan zijn, verantwoording af te leggen van het door haar gevoerde beleid. Een zodanige bepaling is in dit artikel niet voorgeschreven, omdat dit in sommige situaties tot ernstige praktische problemen zou kunnen leiden (bij voorbeeld bij sterk verspreide diensteenheden en bij volcontinue bedrijven).

Het goed functioneren van de DC's en van de medezeggenschap van ambtenaren in het algemeen is een aangelegenheid die in de rijksdienst behoort tot de onderwerpen waarover met de BC kan worden overlegd. Om die reden kan het gewenst zijn dat de leden daarvan kunnen beschikken over de jaarverslagen van DC's die binnen het werkterrein van de BC functioneren. De voorzitter van het overleg met de BC zal desgevraagd deze jaarverslagen aan de BC ter beschikking moeten stellen.

Artikel 126b

Artikel 126b betekent voor de toepassing van de verloffaciliteitenregeling van de artikelen 33b ARAR en 30d AOB een wijziging. De verloffaciliteiten die deze artikelen bieden, omvatten onder meer verlof ten behoeve van DC-activiteiten. Door de wijziging van de samenstelling van de DC is echter een aparte regeling noodzakelijk op grond waarvan georganiseerden en ongeorganiseerden een gelijke mogelijkheid krijgen tijd te besteden aan DC-activiteiten. Ongeacht de wijze waarop een DC-lid kandidaat is gesteld zal dan ook in de toekomst aan artikel 126b de bevoegdheid moeten worden ontleend tijd te besteden ten behoeve van DC-werk.

De artikelen 33b, tweede lid ARAR en 30d, tweede lid AOB zijn hierop niet meer van toepassing.

Te verwachten is dat de voorzitter en de secretaris van de DC meer tijd ten behoeve van voorbereidende werkzaamheden zullen behoeven dan andere DC-leden. Om die reden wordt in het vierde lid de mogelijkheid geboden voor hen verder gaande voorzieningen te treffen.

Ten einde te bewerkstelligen dat DC-leden de benodigde kennis en vaardigheden voor een goed functioneren als DC-lid kunnen verwerven, is in het zesde lid een verlofvoorziening opgenomen voor het ontvangen van scholing en vorming. Het verlof is mede uit financiële overwegingen gesteld op zes dagen per twee jaren. De te zijner tijd uit te voeren evaluatie zal uit moeten wijzen of dit aantal voldoende is te achten.

Ieder DC-lid kan in beginsel zelf bepalen welke scholing en vorming bij welk instituut hij wil ontvangen. In beginsel, omdat de werkgever de kosten van deze scholing en vorming dient te dragen en de overheidsorganisatie uit dien hoofde minimale eisen kan stellen, waaraan de instituten die de cursussen organiseren, hebben te voldoen. Om die reden is bepaald dat de secretaris halfjaarlijks een opgave moet doen aan het hoofd van de diensteenheid. Deze opgave dient in ieder geval te omvatten: het instituut waarbij de cursus wordt gevolgd, het onderwerp van de cursus en het tijdstip van de cursus.

Het zesde lid richt zich op de vorming en scholing van de *DC-leden*. Voor een goed functioneren van het overleg zijn ook de kennis en vaardigheden van de *voorzitter* van het overleg met de DC belangrijk. Een bepaling die zich daarop richt, valt echter buiten het kader van dit besluit.

Artikel 126c

De DC moet over zodanige faciliteiten beschikken dat zij haar taak goed kan vervullen. Hierbij kan worden gedacht aan onder meer gebruik van telefoon, van vergaderruimte, van publikatieborden, van typefaciliteiten etc. De algemene beperking in de faciliteiten is gelegen in de zinsnede «waarover hij als zodanig beschikt». De faciliteiten, waarover de DC's kunnen beschikken, behoeven derhalve niet voor iedere DC gelijk te zijn. De faciliteiten hangen af van die waarvan het hoofd van de diensteenheid gebruik kan maken. De DC bepaalt in eerste instantie zelf of zij bepaalde voorzieningen waarover het hoofd van de diensteenheid beschikt redelijkerwijs nodig heeft. Het hoofd van de diensteenheid moet, als hij bezwaar heeft tegen het verlenen van de gevraagde faciliteiten de minister om een beslissing verzoeken. De minister laat zich alvorens te beslissen adviseren door het paritair samengestelde college.

Artikel 126d

Het DC-lid is enerzijds vertegenwoordiger van de tot de diensteenheid behorende ambtenaren en anderzijds zelf ambtenaar en staat als zodanig in een ondergeschiktheidsrelatie tot het bevoegde gezag. Als DC-lid is hij lid van een onafhankelijk orgaan dat de medezeggenschap gestalte moet geven, als ambtenaar staat hij in een afhankelijke positie tot de werkgever.

Om te voorkomen dat DC-leden zich belemmerd voelen in hun meningsuiting in de DC op grond van hun ondergeschiktheid als ambtenaar is in dit artikel een verhoogde rechtsbescherming voor DC-leden, oud-DC-leden en ambtenaren die staan of gestaan hebben op een kandidatenlijst, opgenomen.

In het eerste lid wordt de minister opgedragen ervoor zorg te dragen dat personeelsleden die op een kandidatenlijst hebben gestaan, DC-leden en oud-DC-leden niet worden benadeeld in hun positie als ambtenaar op grond van hun kandidaatstelling voor of hun lidmaatschap van de DC.

Het tweede lid beschermt tegen een bijzondere vorm van benadeling, te weten het ontslag. Het eerste lid omvat alle andere vormen van benadeling in de positie als ambtenaar of werknemer zoals daar zijn benadeling in

promotiekansen, overplaatsing, maar ook bijvoorbeeld een «ernstig gesprek». Ten aanzien van de ambtenaren in vaste dienst is een speciale ontslagbepaling niet nodig. Zij kunnen als gevolg van het feit dat de ontslaggronden limitatief zijn opgesomd, niet worden ontslagen wegens hun lidmaatschap van de DC, nu een dergelijke reden niet als ontslaggrond is genoemd.

Voor de ambtenaren in tijdelijke dienst geldt echter niet een gesloten systeem van ontslaggronden als gevolg van de mogelijkheid van ontslag door middel van opzegging als bedoeld in artikel 95. Tegen een dergelijk ontslag beschermt het voorgestelde tweede lid deze ambtenaren tijdens de periode dat zij op de kandidatenlijst staan, tijdens hun lidmaatschap van de DC en gedurende een periode van twee jaren daarna.

Zoals gezegd beschermt het tweede lid het DC-lid tegen ontslag door middel van *opzegging*. Geen opzegging is vereist voor de ambtenaar in tijdelijke dienst indien de blijkens zijn akte van aanstelling vastgestelde vast bepaalde tijd of proeftijd is verstreken. Het verbod in het tweede lid is hierop dan ook niet van toepassing. In het tweede lid van artikel 95 wordt de daar gegeven opzeggingsregeling mede van toepassing verklaard op ambtenaren, die op grond van artikel 6, tweede lid onder d en e in tijdelijke dienst zijn aangesteld. Deze ambtenaren moeten derhalve steeds opgezegd worden, ook als de omstandigheid welke leidde tot de aanstelling zich niet meer voordoet. Om in dat geval opzegging toch mogelijk te maken is in het derde lid een uitzondering gegeven op het in het tweede lid opgenomen verbod.

Met deze regeling wordt aangesloten bij het opzeggingsverbod in geval van zwangerschap en bevalling en bij het opzeggingsverbod in geval van beroep op het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen en van gehuwden en ongehuwden.

Artikel 126e

Een belangrijke voorwaarde voor een goed functioneren van de DC is – zoals in het algemene deel is gesteld – het verstrekken van informatie door het hoofd van de dienst eenheid aan de commissie.

Het tijdstip waarop de informatie wordt verstrekt is van groot belang. Informatie zal in een zodanig stadium van het besluitvormingsproces moeten worden verstrekt dat wederzijdse beïnvloeding mogelijk is en dat de mening van de DC aan het resultaat van dit proces kan bijdragen.

Met de formulering «redelijkerwijs nodig hebben» wordt een objectieve norm aangegeven, aan de hand waarvan kan worden beoordeeld of de DC informatie nodig heeft. Noch het hoofd van de dienst eenheid, noch de DC kunnen zelfstandig bepalen welke inlichtingen en gegevens aan de DC moeten worden verstrekt in verband met een goede vervulling van de taak van de DC. Steeds zal in goed overleg moeten worden vastgesteld welke informatieverschaffing noodzakelijk is. Daarbij geldt wel als algemeen uitgangspunt dat een goede informatievoorziening essentieel is voor verwezenlijking van de medezeggenschap. Het hoofd van de dienst eenheid zal dan ook ruimhartig moeten zijn in het verstrekken van informatie aan de DC.

Artikel 126f

Om te bewerkstelligen dat het hoofd van de dienst eenheid de plicht tot het verstrekken van informatie aan de DC kan nakomen zonder vrees dat daarmee deze informatie in brede kring bekend zal worden, is een geheimhoudingsregeling opgenomen. Het opnemen van deze specifieke geheimhoudingsplicht is gewenst, gezien het zeer grote aantal zaken waarover aan de DC informatie kan worden verstrekt en gezien het vroegtijdig stadium van de besluitvorming, waarin de DC geacht wordt de informatie te verkrijgen. De geheimhoudingsplicht biedt daarbij het hoofd van de dienst eenheid de mogelijkheid een grote mate van openheid te betrachten.

In de formulering is aangesloten bij artikel 59 ARAR.

Het hoofd van de diensteenheid kan een functionaris bevoegd verklaren namens hem het overleg met de DC te voeren. Deze functionaris vertegenwoordigt het hoofd van de diensteenheid: hij bezit de bevoegdheid het hoofd van de diensteenheid te binden. Hiervoor komen dan ook alleen personen in aanmerking die deze bevoegdheid kunnen dragen. Veelal zal dit alleen de functionele plaatsvervanger van het hoofd van de diensteenheid zijn. Bijzondere omstandigheden kunnen er echter toe nopen dat een andere functionaris bevoegd wordt verklaard. Zo zal in het geval een grote dienst en een kleine dienst één diensteenheid in de zin van deze regeling vormen het hoofd van de grote dienst veelal de meest aangewezen persoon zijn om het overleg met de DC te plegen.

In dit verband wordt nog gewezen op het volgende. In sommige artikelen, zoals bijvoorbeeld in dit artikel, wordt gebruik gemaakt van de aanduiding «het hoofd van de diensteenheid of een door deze bevoegd verklaarde functionaris». Die terminologie wordt gebruikt indien het gaat om bevoegdheden van het hoofd van de diensteenheid als voorzitter van het overleg. In andere artikelen, bijvoorbeeld artikel 127e, wordt uitsluitend gewag gemaakt van het hoofd van de diensteenheid. In die gevallen wordt het hoofd van de diensteenheid als zodanig bedoeld, het hoofd als hoogste gezagsorgaan binnen de diensteenheid.

Tenzij bij de afspraken met de DC anders is bepaald, is het hoofd van de diensteenheid of de door hem bevoegd verklaarde functionaris voorzitter van de overlegvergadering. Deze bepaling bestendigt daarmee het huidige voorschrift inzake het overleg met de DC. In verreweg de meeste gevallen heeft dit geen aanleiding gegeven tot enige moeilijkheid. Ten einde echter de mogelijkheid te openen om dit op een wijze te regelen welke meer aansluit bij de opvattingen die daaromtrent in een bepaalde diensteenheid leven, geeft het tweede lid de mogelijkheid hiervan af te wijken. Het hoofd van de diensteenheid of de door hem bevoegd verklaarde functionaris kunnen zich op grond van het derde lid doen bijstaan door vaste adviseurs, bijvoorbeeld door het hoofd van de afdeling personeelszaken. Op grond van het vierde lid kunnen zowel het hoofd van de diensteenheid als de DC deskundigen ad hoc uitnodigen voor de behandeling van een bepaald punt.

In het vijfde lid wordt het DC-lid, dat buiten de voor hem geldende dienstdiensttijd deelneemt aan een overlegvergadering, compensatie in tijd geboden voor de duur daarvan. Het aantal overlegvergaderingen en de tijdstippen waarop deze plaatsvinden, worden in onderling overleg tussen het hoofd van de diensteenheid of de functionaris die hem vervangt en de DC bepaald. Het DC-lid kan derhalve mede door het hoofd van de diensteenheid genoodzaakt zijn vrije tijd op te offeren om een overlegvergadering buiten dienstdiensttijd te volgen. Om hem hiervoor in tijd te compenseren, is het vijfde lid opgenomen.

Artikel 127a

Het hoofd van de diensteenheid en de DC maken in onderling overleg afspraken over de gang van zaken bij de overlegvergadering.

Evenals voor de in artikel 125, tweede lid genoemde onderwerpen geldt, moeten over deze onderwerpen in ieder geval afspraken worden gemaakt. De opsomming onder a t/m g is niet uitputtend bedoeld. Met punt a wordt niet beoogd dat van te voren exact wordt vastgelegd hoeveel overlegvergaderingen per jaar moeten worden belegd, zonder dat hiervan kan worden afgeweken. Bedoeld wordt zodanige afspraken te maken dat verzekerd is, dat regelmatig zal worden vergaderd. De verscheidenheid aan feitelijke situaties binnen de rijksdienst maakt het ook hier noodzakelijk terughoudendheid te betrachten bij een centrale regeling.

Artikel 127c

Er is gekozen voor een ruime omschrijving van de onderwerpen, die in de overlegvergadering kunnen worden behandeld. Aangelegenheden, die de diensteenheid betreffen kunnen aan de orde komen. Een uitzondering is gemaakt voor de onderwerpen, die de individuele personeelszaken betreffen. Over individuele personeelszaken dient overleg te worden gevoerd tussen het individuele personeelslid en het ter zake bevoegde gezag, veelal door de afdeling personeelszaken vertegenwoordigd. Hierbij heeft de DC geen taak. Dit sluit echter niet uit dat naar aanleiding van een individuele zaak overleg over een algemene regel wordt gepleegd.

Op grond van dit artikel kunnen in de dienstcommissievergadering en in de overlegvergadering aangelegenheden aan de orde worden gesteld waarover overleg wenselijk wordt geacht. De procedure die in de artikelen 127d tot en met 127g is aangegeven heeft echter alleen betrekking op de aangelegenheden die in artikel 127d zijn opgesomd.

Artikel 127d

In het eerste lid wordt het hoofd van de diensteenheid verplicht over voorgenomen maatregelen met betrekking tot de onderwerpen genoemd onder a t/m e aan de DC advies te vragen. De DC is niet gehouden een advies uit te brengen. Het hoofd van de diensteenheid moet haar hiertoe wel in de gelegenheid stellen. Indien de DC echter binnen een redelijke termijn geen advies uitbrengt, verliest zij haar bevoegdheden. Het hoofd van de diensteenheid is dan gerechtigd de maatregel zonder meer te nemen.

Zoals in het algemene deel is uiteengezet, is het adviesrecht van de commissie niet beperkt tot die aangelegenheden waarover het hoofd van de diensteenheid bevoegd is te beslissen. Ook als een hoger gezag bevoegd is en het een aangelegenheid is die de diensteenheid betreft, moet het hoofd van de diensteenheid de DC om advies vragen. Er zal derhalve duidelijkheid moeten bestaan over de reikwijdte van de bevoegdheden van het hoofd van de diensteenheid. Dit is immers bepalend voor de vraag aan wie het advies ter behandeling moet worden gegeven en welke procedure in werking zal treden.

De opsomming onder a t/m e bestrijkt een ruim gebied.

Onder a en b moeten onder meer aangelegenheden worden begrepen op het gebied van de personeelsbeoordeling, de personeelsvoorziening, het opleidingsbeleid, het aanstellings-, het ontslag-, het promotie- en mutatiebeleid, de verlof- en werktijdregeling en de introductie van personeel.

De punten d en e betreffen onder meer:

- beëindiging, belangrijke inkrimping en uitbreiding of een andere wijziging van de werkzaamheden van de diensteenheid of een onderdeel daarvan;
- wijziging van de plaats waar de diensteenheid of een onderdeel daarvan zijn werkzaamheden uitoefent;
- de gevolgen van de aanschaf van apparatuur, materiaal, gereedschappen, voor de dienstuitvoering bij de betreffende diensteenheid.

De DC is alleen bevoegd te adviseren als de te nemen maatregelen de diensteenheid betreffen. Te dien einde is onder a t/m e steeds bij, in en binnen de diensteenheid toegevoegd. Indien een aangelegenheid een veel breder terrein dan één bepaalde diensteenheid raakt, zal de DC alleen voor de aangelegenheid kunnen adviseren voor zover het de diensteenheid betreft. Bij dergelijke aangelegenheden ligt de beslissingsbevoegdheid doorgaans op een hoger niveau dan het niveau van hoofd van de diensteenheid. Indien op dat hogere niveau geen overleg wordt gevoerd met de BC, eventueel CC, zal iedere DC bevoegd zijn te adviseren voor zover het de diensteenheid betreft. Indien met de BC over de aangelegenheid wordt overlegd is geen DC krachtens artikel 127d bevoegd tot adviseren. De DC's

zijn eerst bevoegd als de aangelegenheid wordt uitgevoerd en deze uitvoeringsmaatregelen de diensteenheid betreffen. Zo zal bij een reorganisatie overeenkomstig het rondschrĳven van 13 februari 1978, nr. AB78/U166 in voorkomende gevallen met de desbetreffende BC over de algemene aspecten, inclusief de personeelsgevolgen worden overlegd.

De DC kan op grond van artikel 127h, eerste lid hierover dan geen advies uitbrengen. Wel is de DC binnen de in het overleg met de betrokken BC overeengekomen kaders bevoegd te adviseren over de uitwerking van de reorganisatie voor zover het de diensteenheid betreft. De bevoegdheid te adviseren over voorgenomen maatregelen met betrekking tot de organisatie en werkwijze binnen de diensteenheid is niet alleen aanwezig bij reorganisaties, die beperkt blijven tot de organisatie van de diensteenheid. De zinsnede «binnen de diensteenheid» beperkt slechts de reikwĳdte van het adviesrecht, niet het recht te adviseren zelf. Bij een reorganisatie van meerdere diensteenheden heeft de DC derhalve wel de bevoegdheid te adviseren, maar alleen voor zover de reorganisatie haar diensteenheid betreft.

Indien bij voorbeeld het samengaan wordt overwogen van meerdere typekamers, die ressorteren onder meerdere diensteenheden, waarvoor DC's zijn ingesteld, is iedere DC bevoegd te adviseren voor zover het de organisatorische en personele gevolgen betreft voor de typekamer, die binnen haar diensteenheid valt en voorts over de gevolgen voor de diensteenheid als er geen typekamer meer binnen de diensteenheid aanwezig zal zijn. De DC zal daarbij binnen het kader moeten blijven dat op hoger niveau na overleg met het betreffende overlegorgaan is vastgesteld.

In het tweede lid wordt de DC de bevoegdheid gegeven ook eigener beweging voorstellen aan het hoofd van de diensteenheid te doen met betrekking tot de aangelegenheden opgesomd onder a t/m e van het eerste lid. Zij kan derhalve zelfstandig haar opvattingen voorleggen, zonder dat zij daarvoor een voornemen tot het treffen van een maatregel van het ter zake bevoegde gezag behoeft af te wachten.

Het derde lid schrijft voor dat alvorens de DC een advies uitbrengt de desbetreffende aangelegenheid eerst in een overlegvergadering wordt behandeld. Dit is voorgeschreven om op basis van wederzijds te verstrekken informatie tot een goed overleg te kunnen komen. Als het hoofd van de diensteenheid een maatregel in het overleg brengt, geeft hij de argumenten aan die tot het voornemen om deze maatregel te treffen hebben geleid. Als de DC een voorstel heeft ingediend, zal zij haar argumenten moeten aangeven. Aan de hand van deze informatieverstrekking zal een gedachtenwisseling moeten volgen. Soms zullen hiervoor meerdere overlegvergaderingen noodzakelijk zijn. Vervolgens brengt de DC haar advies uit. Zij kan dit staande de vergadering – eventueel na een korte schorsing – doen. Zij kan zich echter ook nog intern willen beraden, alvorens zij het advies schriftelijk aan het hoofd van diensteenheid uitbrengt.

In deze regeling wordt onder «het advies» het unanieme of het meerderheidsstandpunt van de DC verstaan, zoals dat volgens de daarvoor gestelde besluitvormingsregels is tot stand gekomen.

Het advies van de commissie zal in het geval geen unanimiteit bereikt kan worden het meerderheidsstandpunt bevatten. Of het minderheidsstandpunt in het stuk waarbij het advies (het meerderheidsstandpunt) wordt aangeboden, wordt verwoord, is een door de DC te beslissen zaak. Het minderheidsstandpunt zal wel altijd uit het verslag van de desbetreffende DC-vergadering moeten blijken.

Artikel 127e

Er zijn twee procedures opgenomen voor de verdere behandeling, nadat de DC haar advies heeft uitgebracht.

In artikel 127f is de procedure neergelegd bij een advies over een aangelegenheid waarover het hoofd van de diensteenheid bevoegd is te beslissen. In artikel 127g de procedure indien deze bevoegdheid niet bij het hoofd van de diensteenheid berust.

In dit artikel is de gelijkwaardigheid van partijen op het niveau van de diensteenheid neergelegd. Deze gelijkwaardigheid beperkt zich tot maatregelen, die het hoofd van de diensteenheid kan treffen.

De gelijkwaardigheid uit zich in de eis dat overeenstemming moet worden bereikt over de in het eerste lid van artikel 127d genoemde onderwerpen alvorens deze kunnen worden getroffen.

Artikel 127f

Gezien het gestelde in het algemene deel kan hier worden volstaan met een korte toelichting. Indien het hoofd van de diensteenheid bevoegd is de maatregel te treffen, deelt hij binnen twee maanden nadat het advies van de commissie is uitgebracht mee, of hij zich al dan niet met het advies kan verenigen. Hij is dus verplicht een beslissing te nemen op het advies. Op het advies en daarmee over de desbetreffende aangelegenheid. Dit hoeft echter nog geen finale beslissing over de aangelegenheid te zijn. Overeenstemming kan bij voorbeeld worden bereikt over het doen instellen van een onderzoek en het binnen een jaar met nadere voorstellen komen.

Indien het hoofd van de diensteenheid zich kan verenigen met het advies (het meerderheidsstandpunt in de DC), voert hij het advies zo spoedig mogelijk uit. Indien hij het advies niet kan of wenst te volgen zal binnen vier weken hernieuwd overleg moeten plaatsvinden, tenzij de DC het hoofd van de diensteenheid mededeelt dat niet nodig te vinden. In dat geval is het hoofd van de diensteenheid gerechtigd de voorgenomen maatregel, waarover is geadviseerd, uit te voeren. Daarbij doet niet ter zake de reden van de mededeling van de DC. Het kan zijn dat de DC na heroverweging alsnog instemt met het standpunt van het hoofd van de diensteenheid. Het kan ook zijn dat zij dat niet doet, maar de aangelegenheid of het verschil van mening daarover niet zo'n groot belang toekent, dat zij daarvoor het oordeel van de minister wil inroepen. Ofschoon de reden van de mededeling van de DC niet afdoet aan de bevoegdheid van het hoofd van de diensteenheid de voorgenomen maatregel te treffen, kan het voor de goede verstandhouding tussen de gesprekspartners alsmede voor het hoofd van de diensteenheid van belang zijn, dat bekend is of de DC uiteindelijk wel of niet met de voorgenomen maatregel kan instemmen. Om die reden is een gemotiveerde mededeling van de DC gewenst.

Het hernieuwde overleg, dat ook meerdere overlegvergaderingen kan omvatten, zal gericht moeten zijn op het alsnog bereiken van overeenstemming. Het verdient aanbeveling dat aan het einde van de beraadslagingen wordt vastgesteld of al dan niet overeenstemming is bereikt.

Indien echter geen overeenstemming kan worden bereikt, legt het hoofd van de diensteenheid het advies en alle daarop betrekking hebbende stukken voor aan de minister.

Deze wint vervolgens het advies van het bij zijn departement paritair samengesteld college van advies in en beslist binnen één maand na ontvangst van dit advies.

Artikel 127g

In dit artikel is de te volgen procedure opgenomen, voor het geval het hoofd van de diensteenheid niet bevoegd is maatregelen te treffen met betrekking tot de aangelegenheid waarover de DC aan hem heeft geadviseerd.

In dat geval fungeert hij meer als intermediair tussen de DC en het ter zake bevoegde gezag. Niet zozeer zijn mening over het advies van de DC is dan van belang, als wel de mening van het hogere gezag, dat immers in dezen bevoegd is beslissingen te nemen. Dit betekent niet dat het hoofd van de diensteenheid geen actieve rol in het overleg speelt. Hij zal in het overleg met de DC zo goed mogelijk de mening van het hogere gezag moeten uitdragen.

Het hoofd van de diensteenheid zendt het advies van de DC dat aan hem wordt uitgebracht door aan het hogere gezag. Binnen twee maanden neemt dit gezag een beslissing over het advies en deelt dit aan het hoofd van de diensteenheid mee, onder opgave van de daaraan ten grondslag liggende redenen en de daarvan te verwachten gevolgen. Het hoofd van de diensteenheid zendt dit onverwijld aan de DC.

Indien het hoofd van de diensteenheid het ter zake bevoegde gezag op grond van zijn functie als hoofd van dienst adviseert, kan de DC op grond van artikel 126e verzoeken van dat advies in kennis te worden gesteld. Het zonder een zodanig verzoek verstrekken van een dergelijk advies is echter niet dwingend omdat in dezen de mening van het bevoegde gezag, vertolkt door het hoofd van de diensteenheid, centraal dient te staan en niet het advies dat het hoofd van de diensteenheid aan het ter zake bevoegde gezag verstrekt. Indien het hoofd van de diensteenheid op grond van zijn functionele positie een mening zou zijn toegedaan die in overeenstemming is met de opvatting van de DC, maar afwijkt van de mening van het ter zake bevoegde gezag, is het voor een goed overleg noodzakelijk dat het hoofd van de diensteenheid de mening van dat gezag en de daaraan ten grondslag liggende argumenten in het overleg met de DC weergeeft.

Ondanks het bovenstaande is het denkbaar dat bij departementen op grond van de aldaar bestaande organisatiestructuur behoefte bestaat aan een voorschrift dat het hoofd van de diensteenheid verplicht het advies, dat hij aan het hogere gezag heeft uitgebracht, ter kennis te stellen van de DC. In zo'n geval biedt artikel 129b, tweede lid, de betrokken minister de mogelijkheid een dergelijk voorschrift voor zijn departement vast te stellen.

Artikel 127h

De DC is niet bevoegd te adviseren over onderwerpen waarover na overleg met de CC of BC behoort te worden beslist. Deze onderwerpen kunnen echter wel – met name als zij de diensteenheid betreffen – op grond van artikel 127c aan de orde worden gesteld. De gedachtenuitwisseling met de DC kan echter niet in de plaats treden van het overleg met de vakorganisaties.

Het tweede lid maakt een uitzondering op het in het eerste lid bepaalde. De voorzitter van het overleg met de desbetreffende BC kan de DC om advies verzoeken. De voorzitter van dit overleg vraagt de DC rechtstreeks om advies, de DC brengt het advies rechtstreeks aan hem uit. Aan het verstrekken van het advies hoeft geen overlegvergadering vooraf te gaan.

Artikel 127d, derde lid en artikel 127g zijn *niet* van toepassing.

Artikel 128

De verantwoordelijkheid voor het tot stand komen van regels met betrekking tot het werkoverleg in de diensteenheid en de verantwoordelijkheid voor een goed functioneren van het werkoverleg ligt bij het hoofd van dienst. Artikel 128, eerste lid beoogt niet deze verantwoordelijkheid bij de DC te leggen. Ook wordt niet beoogd een hiërarchische relatie tussen beide vormen van medezeggenschap te leggen. De bepaling geeft de DC, onverlet de verantwoordelijkheid van het hoofd van dienst, een stimulerende rol met betrekking tot het werkoverleg in de diensteenheid.

Artikel 128a

De invloed van het personeel op de benoeming van functionarissen acht ik een belangrijk middel in het streven naar verdere participatie van het personeel in het te voeren beleid.

Mijns inziens zal die invloed in de eerste plaats moeten worden gegeven aan personeelsleden, die direct met de te benoemen functionaris moeten samenwerken. Als zodanig zijn te noemen de directe medewerkers, de

collega's en de directe chef. Uit die kring zal in voorkomende gevallen een selectiecommissie worden benoemd. Indien het de selectie betreft van een te benoemen hoofd van de dienst eenheid heeft ook de DC daarbij een direct belang. Om die reden is in het tweede lid de bepaling opgenomen dat indien een selectiecommissie wordt ingesteld voor de benoeming van een nieuw hoofd van de dienst eenheid een lid van de DC zitting neemt in die commissie.

Het DC-lid dat in de selectiecommissie zitting neemt, moet de vereiste vertrouwelijkheid als lid van de selectiecommissie in acht nemen. Op dat lid rust dan ook tijdens de selectieprocedure geen verantwoordingsplicht ten opzichte van de DC. De verantwoording achteraf kan slechts een globale verantwoording zijn. De gegevens die hem als lid van de selectiecommissie bekend zijn geworden en die vertrouwelijk van aard zijn, mag hij niet bekend maken.

De bepaling heeft betrekking op selectiecommissies die zijn ingesteld met het oog op het selecteren van een kandidaat voor een specifieke - vrijkomende - functie. De bepaling heeft geen betrekking op vaste commissies van advies, die bij verschillende onderdelen van de rijkdienst bestaan voor het selecteren van kandidaten.

In het derde lid is bepaald dat de DC zo spoedig mogelijk in kennis zal worden gesteld van de voorgenomen benoeming.

Haar komt geen adviesrecht toe, wel kan de DC de voorgenomen benoeming van een bepaalde persoon op grond van artikel 127c aan de orde stellen, ten einde na te gaan of in voldoende mate rekening is gehouden met de door de DC geformuleerde eisen, waaraan een hoofd van de dienst eenheid moet voldoen.

Artikel 129

Gegeven de beperkingen die zijn gelegen in het politieke karakter van het besluitvormingsproces bij de overheid is de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid in beroep bij de minister gelegd. Om te bewerkstelligen dat de gelijkwaardigheid van de overlegpartners op het niveau van de dienst eenheid waarvan de regeling uitgaat zoveel mogelijk zijn vertaling krijgt in de beroepsprocedure voor de gevallen dat het hoofd van de dienst eenheid en de DC geen overeenstemming weten te bereiken, is bepaald dat de minister alvorens te beslissen advies moet inwinnen van een paritair samengesteld college.

Deze colleges zullen bij ieder departement van algemeen bestuur moeten worden ingesteld.

In het derde lid is de paritaire samenstelling van het college neergelegd. De minister is bevoegd twee leden naar eigen keuze te benoemen. De beide andere leden in het college worden voorgedragen door de centrales van overheidspersoneel. De paritaire samenstelling wordt gecomplementeerd door de voordracht van een voorzitter door de overige leden van de commissie.

Met de samenstelling van het college is aansluiting gezocht bij de in de particuliere sector optredende bedrijfscommissie. Evenals die commissies, kent het college geen vertegenwoordiger van de ongeorganiseerden. Ook om praktische redenen is dat achterwege gelaten: er bestaat nu eenmaal geen overkoepelend orgaan van de ongeorganiseerde ambtenaren dat een vertegenwoordiger zou kunnen voordragen. Overigens mag worden verwacht dat het gehele college ook oog zal hebben voor de belangen van de ongeorganiseerde ambtenaren, indien deze bij een enkel onderwerp niet parallel zouden lopen met die van de georganiseerden.

In de regeling is voorgeschreven dat indien uiteindelijk blijkt dat op het niveau van de dienst eenheid geen overeenstemming bereikt kan worden, de minister beslist na advisering door een paritair samengesteld college. Dit betekent dat in de eerste plaats zoveel mogelijk naar overeenstemming op het niveau van de dienst eenheid gestreefd moet worden. Voor het vinden van overeenstemming kunnen vormen van bemiddeling worden gehanteerd.

Voor het bereiken van overeenstemming kan bij voorbeeld worden besloten advies aan een derde te vragen en dit advies zwaar te laten meewegen in de uiteindelijke beoordeling.

Niet alle geschillen zijn van een zodanig gehalte, dat behandeling door het gehele college is gerechtvaardigd. Ook kan behandeling door het gehele college door het spoedeisend karakter van het geschil niet mogelijk zijn.

Voor die gevallen is in het negende lid de voorzitter de bevoegdheid gegeven om zelfstandig het advies op te stellen. Op welke wijze hij tot zijn advies komt is te zijner beoordeling. Veelal zal, indien het een aangelegenheid betreft met een in verhouding gering belang, het advies tot stand kunnen komen aan de hand van de reeds beschikbare stukken (vergaderverslagen, brievenwisseling). Mogelijk is ook dat de voorzitter partijen wenst te horen alvorens zijn advies op te stellen. De regeling maakt ook dat mogelijk. De voorzitter heeft derhalve een vrije bevoegdheid om, gelet op het spoedeisend karakter van de voorgenomen maatregel dan wel op het in verhouding geringe belang van de aangelegenheid, te bepalen welke procedure hem het meest passend voorkomt. Het ligt voor de hand om te veronderstellen dat hierover binnen het college nadere afspraken worden opgesteld. In ieder geval zal de voorzitter zijn beslissing aan de leden van het college moeten mededelen.

Ten slotte zij opgemerkt dat geen regeling is opgenomen met betrekking tot de faciliteiten van de voorzitter en leden van het college. Ik ga ervan uit dat degenen die benoemd worden de werkzaamheden, die dat met zich brengt, met hun andere werkzaamheden kunnen verenigen.

Artikel 129a

Om instelling van de DC's mogelijk te maken in de situatie dat er nog geen reglement bedoeld in artikel 125, is vastgesteld, moeten een aantal voorzieningen worden getroffen, onder meer betreffende de verkiezingsprocedure, de instelling van een stembureau en het aantal leden dat in de DC zitting zal nemen. Deze voorzieningen worden door of vanwege de betrokken minister na overleg met de desbetreffende BC getroffen. Dit artikel voorziet derhalve zowel in de leemte die ontstaat direct na de inwerkingtreding van deze regeling als in die, welke kan ontstaan na reorganisaties e.d. van een (onderdeel van een) departement.

Artikel 129b

Zoals reeds eerder is gesteld, vormt de rijksoverheidsorganisatie een complexe organisatie. Daarom worden in het Algemeen Rijksambtenarenreglement slechts de hoofdlijnen van de regeling opgenomen. Indien zal blijken dat het gewenst is dat bij de uitvoering van de regeling meer eenheid wordt betracht, kan de minister van Binnenlandse Zaken op grond van het eerste lid nadere voorschriften geven. Naar verwachting zal van die bevoegdheid weinig gebruik behoeven te worden gemaakt.

De nadere voorschriften, welke nog nodig zijn, met name omtrent de gehele gang van zaken rond de verkiezingen kunnen op grond van het tweede lid, per departement worden gegeven. Dat biedt de mogelijkheid per departement met de eigen bijzondere omstandigheden rekening te houden. Het derde lid opent de mogelijkheid om, indien de aard of omvang van de organisatie bijzondere eisen stelt aan de inrichting van de medezeggenschap, afwijkende bepalingen te stellen. Vanzelfsprekend mag dat er niet toe leiden dat wordt getornd aan de uitgangspunten van de regeling. Om die reden is bepaald dat over afwijkingen overeenstemming met de minister van Binnenlandse Zaken moet worden bereikt.

Het derde lid richt zich op een veelheid van gevallen. Een limitatieve opsomming daarvan kan niet worden gegeven. Reden voor de afwijking zal steeds de bijzondere situatie zijn, waardoor binnen een bepaalde organisatie

behoefte bestaat aan een gewijzigd medezeggenschapsregime. Die reden kan gelegen zijn in de taakstelling van de betreffende organisatie. Zo opent het derde lid de mogelijkheid voor Defensie, om gelet op de primaire taakstelling van de krijgsmacht, namelijk het zorgen voor de militaire bijdrage ter bescherming van de belangen van het Koninkrijk, afwijkende bepalingen te stellen. Het te allen tijde goede en prompte functioneren van de krijgsmacht dient ook in vreedstijd te worden gewaarborgd. Ter verzekering daarvan zal het hoofd van de diensteenheid de bevoegdheid moeten hebben om, indien de taakuitvoering van de betreffende eenheid dan wel de bijzondere situatie waarin deze verkeert dit dringend noodzakelijk maakt een beslissing te nemen ten aanzien van voorziene maatregelen, voordat daarover met de DC overeenstemming zal zijn bereikt. De DC zal alsdan achteraf van haar bevoegdheden gebruik kunnen maken, waarbij het hoofd van de diensteenheid de redenen die ten grondslag hebben gelegen aan zijn genomen beslissing, dient op te geven. Voorts zal het duidelijk zijn dat met name met betrekking tot oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden en de voorbereiding daarop, er geen ruimte zal zijn voor het voeren van overleg. Datzelfde kan worden gezegd met betrekking tot het daadwerkelijk uitvoeren van de aan Defensie opgedragen neventaken, zoals de hulpverlening bij rampen, alsook het houden van oefeningen, die immers een voorbereiding voor de oorlogs- of crisissituatie beogen te zijn.

Het derde lid biedt tevens de mogelijkheid te bepalen dat gezien de grootte van de organisatie meerdere colleges van advies worden ingesteld. Immers bij zeer omvangrijke organisaties kan de instelling van één voor het gehele departement functionerend college van advies tot ongewenste vertragingen in de besluitvorming leiden. Voorts biedt dit lid de mogelijkheid te bepalen dat de betrokken minister zijn bevoegdheden in dezen delegeert aan onder hem ressorterende autoriteiten. Bij voorbeeld zou met toepassing van deze bepaling de minister van Verkeer en Waterstaat zijn bevoegdheden kunnen delegeren aan de Directeur-Generaal PTT.

Andere voorbeelden van afwijkende bepalingen zijn voorts het treffen van voorzieningen om te bereiken dat een goede afstemming kan plaatsvinden indien binnen één organisatie meerdere medezeggenschapsorganen met verschillende bevoegdheden functioneren en het instellen van centrale dienstcommissies.

Artikel III

Door de voorgestelde wijziging van artikel 64, AOB (zie artikel III onder F) wordt bereikt dat de gehele regeling van het ARAR omtrent de DC's ook betrekking heeft op de werknemers in de zin van het Arbeidsovereenkomstenbesluit.

Daarbij is echter in verband met de verschillende ontslagsystemen, voor ambtenaren en voor degenen, die op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht in dienst van het rijk werkzaam zijn een uitzondering gemaakt voor het in artikel 126d, tweede en derde lid ARAR neergelegde opzeggingsverbod. Met het opnemen van een nieuw artikel 57b in het AOB (zie artikel III onder D) wordt beoogd aan arbeidscontractanten, die lid zijn van een DC, een gelijke bescherming te bieden als ambtenaren op grond van artikel 126d ARAR genieten. De op het opzeggingsverbod aangebrachte uitzonderingen te weten in gevallen van ongeschiktheid uit hoofde van ziekten en gebreken dan wel een opheffing van de betrekking of overtolligheid van personeel, hebben immers alleen ten doel de ontslagbescherming niet ook te laten gelden in die situaties waarin de reden voor de beëindiging van het dienstverband kennelijk niet gelegen is in het lidmaatschap van de DC of de plaatsing op een kandidatenlijst.

Het tweede lid van het voorgestelde artikel 57b heeft ten doel te voorkomen dat een beëindiging van het dienstverband in strijd met het opzeggingsverbod slechts leidt tot de normale schadelijktigheid van artikel 1639 O, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek.

De voorgestelde sanctie van nietigheid beantwoordt beter aan de strekking van het ontslagverbod: het behoud van de dienstbetrekking van de arbeidscontractant.

Artikel IV

Gezien de vele voorbereidende werkzaamheden die zullen moeten plaatsvinden alvorens de DC's daadwerkelijk kunnen functioneren, is bepaald dat binnen drie jaren na de inwerkingtreding van dit besluit aan de verplichting tot instelling moet worden voldaan.

Tot de instelling van de DC's op grond van deze regeling blijven de huidige DC's in stand en blijven de huidige artikelen 123 tot en met 129d op deze DC's van toepassing.

Vier jaren na de inwerkingtreding van dit besluit zal een onderzoek worden ingesteld naar de wijze waarop het in deze paragraaf gestelde wordt toegepast.

Het is de bedoeling dat nagegaan zal worden op welke wijze de DC's naar de mening van alle daarbij betrokkenen functioneren.

Het onderzoek zal een antwoord moeten geven op de vraag of de regeling in de praktijk aan zijn doel beantwoordt en of eventueel wijzigingen noodzakelijk dan wel gewenst zijn.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
M. G. Rood